

Alan Eğitimi

Editör

Ömer Tuğrul KARA

© Copyright 2019

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-605-258-580-1

Kitap Adı

Alan Eğitimi

Editör

Ömer Tuğrul KARA

Yayın Koordinatörü

Yasin Dilmen

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

25465

Baskı ve Cilt

Bizim Dijital Matbaa

Bisac Code

EDU000000

DOI

10.37609/akya.1108

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Akademisyen Yayınevi yöneticileri, yaklaşık 30 yıllık yayın tecrübesini, kendi tüzel kişiliklerine aktararak uzun zamandan beri, ticarî faaliyetlerini sürdürmektedir. Anılan süre içinde, başta sağlık ve sosyal bilimler, kültürel ve sanatsal konular dahil 1000 kitabı yayımlamanın gururu içindedir. Uluslararası yayınevi olmanın alt yapısını tamamlayan Akademisyen, Türkçe ve yabancı dillerde yayın yapmanın yanında, küresel bir marka yaratmanın peşindedir.

Bilimsel ve düşünsel çalışmaların kalıcı belgeleri sayılan kitaplar, bilgi kayıt ortamı olarak yüzlerce yılın tanıklarındır. Matbaanın icadıyla varoluşunu sağlam temellere oturtan kitabın geleceği, her ne kadar yeni buluşların yörüngesine taşınmış olsa da, daha uzun süre hayatımızda yer edineceği muhakkaktır.

Akademisyen Yayınevi, kendi adını taşıyan “**Bilimsel Araştırmalar Kitabı**” serisiyle Türkçe ve İngilizce olarak, uluslararası nitelik ve nicelikte, kitap yayımlama sürecini başlatmış bulunmaktadır. Her yıl Mart ve Eylül aylarında gerçekleşecek olan yayımlama süreci, tematik alt başlıklarla devam edecektir. Bu süreci destekleyen tüm hocalarımıza ve arka planda yer alan herkese teşekkür borçluyuz.

Akademisyen Yayınevi A.Ş.

İÇİNDEKİLER

- 1 Ortaokul Düzeyinde Programlama Öğretiminde Karşılaşılan Güçlüklerin Belirlenmesi..... 1
Mihriban GÜZEL
Ali URDAL
Zeynep ÖZTÜRK
Aynur KOLBURAN GEÇER
Arzu DEVECİ TOPAL
- 2 Fen Eğitiminde Bağlam Temelli Öğrenme Uygulama Örnekleri ve Etkililiğinin İncelenmesi..... 21
Filiz KARA
Dilek ÇELİKLER
- 3 Lise Fizik Öğretiminde Teknoloji Kullanımına Yönelik Yönetici Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi 45
Aytekin ERDEM
- 4 Öğretmen Adaylarının Matematik Kaygıları İle Öğrenme Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Üzerine Bir Çalışma 61
Selin ÇENBERCİ
- 5 Grupla Psikolojik Danışmada Çatışma: Nedenler ve Müdahale Yolları..... 79
Levent YAYCI
- 6 Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Okuma Becerisi ve Kademeli Okuma Kitapları..... 93
Dursun DEMİR
- 7 Güzel Sanatlar Lisesi Müzik 10.Sınıf Bireysel Ses Eğitimi Kitabındaki Eserler İle Diğer Lise Müzik Ders Kitaplarındaki Eserlerin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi..... 105
Melek YILDIZ
Cahit AKSU
- 8 İşitme Engelli Çocuklarda Din Eğitimi 123
Muhammet Fatih GENÇ
- 9 Batı Avrupa Kurs Programlarının Öğrencilerin Beklentisini Karşılama Düzeyleri 133
Yeliz ÇELEN
Ahmet Vefa GÜLER
- 10 Yükseköğretimde Fransızca Eğitimine Yönelik Yeni Bir Yöntemin Değerlendirilmesi: Dilsel Farkındalık Yöntemi 145
Senem Seda ŞAHENK

Bölüm 1

ORTAOKUL DÜZEYİNDE PROGRAMLAMA ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLERİN BELİRLENMESİ

Mihriban GÜZEL¹

Ali URDAL

Zeynep ÖZTÜRK

Aynur KOLBURAN GEÇER²

Arzu DEVECİ TOPAL³

GİRİŞ

21. yüzyılda bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi ile birlikte hayatımızın her alanında teknolojik uygulamalar yer almaya başlamıştır. Yaşanan hızlı gelişmeler insanları teknoloji ile birlikte yaşamaya ve teknolojiyi yaşam kalitelerini arttırmak için sürekli geliştirmeye yönlendirmektedir.

Bireylerin sadece teknolojiyi kullanması artık yeterli olarak görülmemektedir. Günümüzde insanlar dijital dünyayı daha yakından takip etmek ve geliştirmek zorunda kalmıştır. (Keskinsoy, 2010) Teknoloji merkezli değişen dünya düzeninde, günlük işlemlerin dijital dünyada daha kolay ve hızlı güncellenebilir olmasını sağlamak amacıyla, problem çözme becerilerini teknoloji ile geliştirme yargısı güçlenmiştir (Demirer ve Sak, 2016). Bu nedenle değişime uyum sağlayabilmek isteyen herkesin, bilgisayar programlamanın mantığını kurabilme, algoritma ve akış şemalarını oluşturabilme yetisini kazanma gerekliliği ortaya çıkmıştır (Sayın ve Seferoğlu, 2016)

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş yapılması ile temel bilgisayar bilgilerinin, okuma yazma becerisinden sonra elde edilmesi gereken mutlak bir kazanım olduğu belirtilmiştir (Drucker, 2000). Uluslararası Eğitimde Teknoloji Derneği (International Society for Technology in Education)' nin 2016 yılında öğrenciler için oluşturduğu standartlarla öğrencilerden; güçlü öğrenmelerini, dijital vatandaş olmalarını, bilgi oluşturucu olmalarını, yenilikçi-yaratıcı çözümler

¹ Bilişim Teknolojileri Öğretmeni

² Doç. Dr., Kocaeli Üniversitesi, aynurgecer@hotmail.com

³ Dr., Kocaeli Üniversitesi, arzudevecit@gmail.com

pabilmektedirler. Bunun yanında yapılan projeler gerçek ortamla etkileşime sokulabilmekte, klavye veya fare ile yapılan girdilere tepkiler verdirilebilmektedir (Saygıner ve Tüzün, 2017; Kobsiripat, 2015) ise Scraeth programının öğrencilerde yaratıcılık becerisi, akıcı düşünme ve girişkenlik üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu üzerinde durmuşlardır.

Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin belirttiği görüşlerden yola çıkarak elde edilen temalar ve ilgili alan yazın incelendiğinde konu üzerinde çalışacak araştırmacılara ve Bilişim Teknolojileri öğretmenlerine şu önerilerde bulunulabilir;

Haftalık ders saati arttırılmalı; bilgisayar eksikliği hakkında kamu ve özel kuruluşlardan destek alınabilir; öğretmen ve öğretmen adayları için bilgisayarlı ve bilgisayarsız etkinlikler oluşturulabilir ve ortak platformda herkesin erişimi sağlanabilir; okul idarecilerinin laboratuvar şartlarını gözönünde bulundurarak sınıf mevcutlarını oluşturması kalabalık sınıf sorununu önleyebilir. Ayrıca MEB tarafından ders kitabı hazırlanabilir; tüm okullarda bilişim teknolojileri laboratuvarı kurulabilir ve yazılım içerikleri sunulabilir. Veliler programlamanın önemi konusunda bilgilendirilmeli; evinde bilgisayar olmayan öğrenciler için okulda laboratuvar açık tutulmalı ya da öğrencilerin çalışma ve araştırma yapmaları için bilgisayar istasyonu kurulabilir. Programlama öğretimi sürecinde birden fazla araca/ortama yer verilmeli, öğretmenler öğrenci seviyelerine ve okul imkânlarına göre materyaller geliştirmeli ve öğrencilerin ilgisini çeken ve becerilerini geliştiren projeler oluşturmalı, öğretmenlerin birbiriyle iletişim kurabilmeleri için platformlar oluşturulmalıdır.

KAYNAKÇA

1. Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). Bilimsel araştırma yöntemleri (14. Baskı). Ankara: Pegem Yayınları
2. Calder, N. (2010). Using Scratch: an integrated problem-solving approach to mathematical thinking. *Australian Primary Mathematics Classroom (APMC)*, 15(4), 9-14
3. Casey, P.J.(1997).Computer Programming. *Journal of Computers in the Schools*, 13(1), 41-51.
4. Cevahir, H. & Özdemir, M. (2017). Programlama öğretiminde karşılaşılan zorluklara yönelik öğretmen görüşleri ve çözüm önerileri. *11. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim teknolojileri Sempozyumu*, Malatya.
5. Clements, D. H., & Gullo, D. F. (1984). Effects of computer programming on young children's cognition. *Journal of Educational Psychology*, 76, 1051-1058.
6. Çetin, I. (2016). Preservice teachers' introduction to computing: Exploring utilization of scratch. *Journal of Educational Computing Research*, 54(7), 997-1021.
7. Demirel, V. & Sak, N. (2016). Programming education and new approaches around the world and in Turkey. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 12(3), 521-546.
8. Drucker, Peter F. (2000). *21.yüzyıl için yönetim tartışmaları*, (Çev. İrfan Bahçivangil, Gülenay Gorbun), İstanbul: Epsilon Yayınları.
9. Fesakis, G., & Serafeim, K. (2009). Influence of the familiarization with scratch on future teachers' opinions and attitudes about programming and ICT in education. *ACM SIGCSE Bulletin*,

- 41(3), 258-262
10. Flannery, L. P. and Bers, M. U. (2013). Let's dance the "robot hokey-pokey!": children's programming approaches and achievement throughout early cognitive development. *Journal of Research on Technology in Education*, 46(1), 81-101. <https://doi.org/10.1080/15391523.2013.10782614>
  11. Gomes, A., & Mendes, A. J. (2007). Learning to program-difficulties and solutions. In *International Conference on Engineering*. Coimbra, Portugal. <http://ineer.org/Events/ICEE2007/papers/411.pdf>.
  12. Hürriyet Gazetesi(2016).<http://www.hurriyet.com.tr/dunya/ingiltere-ve-abdde-kodlama-egitimi-40061515>
  13. Jenkins, T., & Davy, J. (2000). Dealing with diversity in introductory programming. In *Proceedings of 1st Annual LTSN-ICS Conference*, (pp. 81-87).
  14. Kaucic, B. & Asic, T. (2011). Improving introductory programming with Scratch? In *Proceeding of the 34th MIPRO International Conference*, pp. 1095-1100, Opatija, Croatia.
  15. Keskinsoy, A. (2010). *Mesleki liselerde görsel programlama başarısını etkileyen faktörler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
  16. Kert, S.B.,&Uğraş, T. (2009). Programlama eğitiminde sadelik ve eğlence: Scratch örneği. *I. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi, Çanakkale*
  17. Kobsiripat, W. (2015). Effects of the media to promote the scratch programming capabilities creativity of elementary school students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 174, 227-232.
  18. Korkmaz, Ö., & Altun, H. (2013). Mühendislik ve BÖTE Öğrencilerinin Bilgisayar Programlama Öğrenmeye Dönük Tutumları. *International Journal of Social Science*, 6(2), 1169-1185. doi:10.9761/JA5SS_690
  19. Lister, R., Fidge, C., & Teague, D. (2009). Further evidence of a relationship between explaining, tracing and writing skills in introductory programming. *ACM SIGCSE Bulletin*, 41(3), 161-165.
  20. Mannila L., Peltomäki M. & Salakoski T. (2006) What about a simple language? Analyzing the difficulties in learning to program. *Computer Science Education*, 16(3), 211-227, DOI: 10.1080/08993400600912384
  21. McGill, T. J., & Volet, S. E. (1997). A conceptual framework for analyzing students' knowledge of programming. *Journal of research on Computing in Education*, 29(3), 276-297.
  22. Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Sage
  23. Myers B. A. (1990). Taxonomies of visual programming and program visualization, *Journal of Visual Languages and Computing*, 1(1). pp. 97-123.
  24. Ozorana, D., Cagiltay, N. E., & Topallia, D. (2012). Using Scratch in introduction to programming Course for Engineering Students. *MEUK2012*, Antalya, Turkey.
  25. Saygıner, Ş. & Tüzün, H. (2017). Programlama eğitiminde yaşanan zorluklar ve çözüm önerileri. *11. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim teknolojileri Sempozyumu*, Malatya (ss. 1-7)
  26. Sayın, Z.&Seferoğlu, S. S. (2016). Yeni bir 21. yüzyıl becerisi olarak kodlama eğitimi ve kodlamanın eğitim politikalarına etkisi. *XVIII. Akademik Bilişim Konferansı*, Aydın.
  27. Schunk, D. H. (2011). *Eğitimsel bir bakışla öğrenme teorileri (Learning theories and educational perspective)*. (Çeviren: M. Şahin,) Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
  28. Sorva, J., Lönnberg, J., & Malmi, L. (2013). Students' ways of experiencing visual program simulation. *Computer Science Education*, 23(3), 207-238.
  29. TTKB (2012). Bilişim teknolojileri ve yazılım dersi öğretim programı.<http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx?program2.aspx?islem=1&kno=196> adresinden 12.05.2019 tarihinde alınmıştır.
  30. Türker & Pala, (2018). Ortaokul Öğrencilerinin, Öğretmenlerin ve Öğrenci Velilerinin Kodlamaya Yönelik Görüşleri. *5. Uluslararası Öğretim Teknolojileri ve Öğretmen Eğitimi Sempozyumu, İlköğretim Online*, 17(4), 2013-2029
  31. Uzunboylar, O. (2017). *Ortaokul düzeyinde kodlama öğretimine ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
  32. Weinberg, A. E. (2013). *Computational thinking: An investigation of the existing scholarship and research*. (Unpublished Doctoral Thesis), Colorado State University, School of Education,

Alan Eğitimi

- Colorado.
33. Wilson, A., & Moffat, D. C. (2010). Evaluating Scratch to introduce younger schoolchildren to programming. *In Proceedings of the 22nd Annual Workshop of the Psychology of Programming Interest Group* (pp. 63-75).
  34. Yildirim, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Bölüm 2

FEN EĞİTİMİNDE BAĞLAM TEMELLİ ÖĞRENME UYGULAMA ÖRNEKLERİ VE ETKİLİLİĞİNİN İNCELENMESİ¹

Filiz KARA²
Dilek ÇELİKLER³

GİRİŞ

Fen eğitiminin amacı öğrencilere ders içeriğindeki bilgileri kazandırmanın yanında günlük hayatlarında karşılaşılabilecekleri problemleri çözebilmeyi sağlayan bilimsel düşünme becerilerini kazandırmaktır. Günlük yaşamla ilişkilendirilemeyen bilgiler öğrenciler tarafından işe yaramayan bilgiler bütünü olarak algılanmaktadır. Öğrencilerin anlamlandıramadığı bilgilerin yer aldığı bir öğretim sürecinin etkililiğinden bahsetmek mümkün değildir.

Fenin günlük yaşamın bir parçası olmasından dolayı günlük yaşamdan ayrı olarak düşünülmesi mümkün olmamakla birlikte fen ancak günlük yaşamla ilişkilendirildiğinde anlam kazanmaktadır. Fenin günlük yaşamla bu ilişkisi birbirini tamamlayan parçalar şeklinde bir bütünlük oluşturmaktadır. Etkili bir fen eğitimi için fen-günlük yaşam bütünlüğünün korunması şarttır. Bu nedenle fen bilimlerinin günlük yaşamla ilişkilendirilerek verilmesi gerektiği tartışılmaz bir gerçektir (Eliason & Jenkins, 2008). Klassen (2006), fen bilimlerinin öğrenciler tarafından daha iyi anlaşılmasında günlük yaşamla ilişkilendirmeyi temele alan bağlam temelli öğretimin en etkili yöntemlerden biri olduğunu ifade etmektedir.

Bağlam temelli öğrenme, bilimsel süreç becerileri ve kavramların öğretilmesinde gerçek yaşamda karşılaşılabilecek durum ve olayları içeren bağlamların kullanılmasıdır (Glynn & Koballa, 2005). Rayner (2005), bağlam temelli öğretimin öğrencilerin bilgilerini günlük yaşamlarında yer alan olaylarla ilişkilendirmelerine olanak sağladığını ve bu ilişkilendirmenin öğrencilerin fen öğrenmeye

¹ Araştırma, “5. Sınıf “Maddenin Değişimi” Ünitesinde Kullanılan Bağlam Temelli Öğrenmenin Öğrencilerin Bilgilerini Günlük Yaşamla İlişkilendirme Düzeyleri, Akademik Başarıları ve Fene Yönelik Tutumlarına Etkisi” başlıklı Filiz KARA’ya ait doktora tezinden üretilmiştir, Danışman: Dilek ÇELİKLER. Bu araştırma, Ondokuz Mayıs Üniversitesi tarafından PYO.EGF.1904.13.009 numaralı bilimsel araştırma projesi ile desteklenmiştir.

² Dr., Şehit İlhan Kuşan Ortaokulu, karafilizkara@gmail.com

³ Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, dilekc@omu.edu.tr

Öğrencilerin etkinliğin sonundaki soruları cevaplamaları sağlayarak tartışma ortamı oluşturunuz. Öğrencilerin etkinlikteki erime kaynama noktası kavramını hikâyedeki olayla ilişkilendirmelerini sağlayınız.

Etkinliğin sonunda ulaşılmaması beklenen davranışlar:

Su ve etilalkolün farklı sıcaklıklarda kaynar.

Etilalkol 78°C'de kaynar.

Su 100°C'de kaynar.

Kaynama noktası, su ve etilalkol sıvıları için ayırt edici özelliktir.

Ders sunumundaki soruları önce öğrencilere sorarak tartışma ortamı oluşturunuz. Öğrencilerin fikirlerini aldıktan sonra eksik kalan kısımları tamamlayarak doğru cevapları veriniz. Ders sunumu maddenin ayırt edici özelliklerinde olan erime noktası ve donma noktası kavramları ile ilgili günlük yaşamda karşılaşılan örneklerden oluşmaktadır. Öğrencilerin, bu kavramları; dersin başında gördükleri hikâye ve bu sunudaki örneklerle bağdaştırarak kavramların günlük yaşamlarıyla ilişkili olduğunu fark etmelerini sağlayınız.

KAYNAKÇA

- Abraham, M. R., Williamson, V. M. & Westbrook, S. L. (1994). A cross-age study of the understanding five concepts. *Journal of Research in Science Teaching*, 31(2), 147-165.
- Ayvacı, H. Ş., Er-Nas, S. & Dilber, Y. (2016). Bağlam temelli rehber materyallerin öğrencilerin kavramsal anlamaları üzerine etkisi: "iletken ve yalıtkan maddeler" örneği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 51-78.
- Bahtiyar, A. & Baştürk, R. (2012). Relationship between 5th grade students' attitudes towards science and technology course and misconceptions. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 55, 575-584.
- Balkan-Kıyıcı, F. & Aydoğdu, M. (2011). Fen bilgisi öğretmen adaylarının günlük yaşamları ile bilimsel bilgileri ilişkilendirebilme düzeylerinin belirlenmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 5(1), 43-61.
- Barker, V. & Millar, R. (2000). Students' reasoning about basic chemical thermodynamics and chemical bonding: what changes occur during a context-based post-16 chemistry course? *International Journal of Science Education*, 22 (11), 1171-1200.
- "Beyaz Ölüm: Naftalin" hikâyesi, <http://blog.milliyet.com.tr/beyaz-olum--naftalin/Blog/?Blog-No=282754>, 14 Ekim 2013.
- Büyüköztürk, Ş. (2004). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (4. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Carlton, K. (2000). Heat and temperature. *Physics Education*, 35 (5), 316-317.
- Choi, H. J. & Johnson, S. D. (2005). The effect of context-based video instruction on learning and motivation in online courses. *The American Journal of Distance Education*, 19(4), 215-227.
- Çepni, S. (2007). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş* (Genişletilmiş 3. Baskı). Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Dede-Er, T., Şen, Ö. F., Sarı, U. & Çelik, H. (2013). İlköğretim öğrencilerinin fen ve teknoloji der-

- si bilgilerini günlük hayatta ilişkilendirme düzeyleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 24, 209-216.
- Demircioğlu, H. (2008). *Sınıf öğretmen adaylarına yönelik maddenin halleri konusuyla ilgili bağlam temelli materyal geliştirilmesi ve etkililiğini araştırılması*. Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Demircioğlu, H., Dinç, M. & Çalık, M. (2013). The effect of storylines embedded within context-based learning approach on grade 6 students' understanding of 'physical and chemical change' concepts. *Journal of Baltic Science Education*, 12(5), 682-691.
- Demircioğlu, H., Bektaş, F. ve Demircioğlu, G. (2018). Sıvıların özellikleri konusunun bağlam temelli yaklaşımla öğretiminin öğrenci başarısı üzerindeki etkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 13-25.
- Derman, A. & Badeli, Ö. (2017). İlkokul 4. sınıf "saf madde ve karışım" konusunun öğretiminde 5E modeli ile desteklenen bağlam temelli öğretim yönteminin öğrencilerin kavramsal anlamalarına ve fene yönelik tutumlarına etkisinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(4), 1860-1881.
- Eliason, C. & Jenkins, L. (2008). *A practical guide to early childhood curriculum*, Upper saddle river (8th Edition). N.J.: Pearson Merrill / Prentice Hall.
- Erickson, G. L. (1980). Children's viewpoints of heat: a second look. *Science Education*, 64(3), 323-336.
- Glynn, S. & Koballa, T. R. (2005). "The contextual teaching and learning instructional approach", *exemplary science: best practices in professional development*, R. E. Yager (ed.), Arlington, Va: National Science Teachers Association Press, 75-84.
- Gündüz, G. (2013). *Ortaokul fen bilimleri 5. sınıf ders kitabı*. Ankara: Evren Yayıncılık ve Basım Sanayi.
- Holman, J. & Pilling, G. (2004). Thermodynamics in context: a case study of contextualized teaching for undergraduates. *Journal of Chemical Education*, 81(3), 373-375.
- Hürcan, N. & Önder, İ. (2012). İlköğretim 7.sınıf öğrencilerinin fen ve teknoloji dersinde öğrendikleri fen kavramlarını günlük yaşamla ilişkilendirme durumlarının incelenmesi. *5. Ulusal Fen ve Matematik Eğitimi Kongresi*, Türkiye, Niğde.
- Ingram, S. J. (2003). *The effects of contextual learning instruction on science achievement of male and female tenth grade students*. Doctor of Philosophy Dissertation, The Graduate Faculty of the University of South Alabama.
- Kara, F. (2016). Ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin fen bilimleri dersinde öğrendikleri bilgileri günlük yaşamlarıyla ilişkilendirebilmelerine yönelik düşünceleri ile fen bilimleri dersindeki başarıları arasındaki ilişki. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1380-1397.
- Kara, F. & Çelikler, D. (2019). 5. sınıf "maddenin değişimi" ünitesinde kullanılan bağlam temelli öğrenmenin öğrencilerin başarılarına etkisi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 216-245.
- Karslı, F. & Saka, Ü. (2017). 5. sınıf öğrencilerinin 'besinleri tanıyalım' konusundaki kavramsal anlamalarına bağlam temelli yaklaşımının etkisi. *İlköğretim Online*, 16(3), 900-916.
- Kistak, Ö. (2014). *İlköğretim 8. sınıf fen ve teknoloji dersi ses ünitesinin yaşam temelli yaklaşımla öğretimi*. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Klassen, S. (2006). A theoretical framework for contextual science teaching. *Interchange*, 37(1-2), 31-62.
- Millî Eğitim Bakanlığı, (2013). *İlköğretim kurumları (ilkokullar ve ortaokullar) fen bilimleri dersi (3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, <http://ttkb.meb.gov.tr/www/guncellenen-ogretim-programlari/icerik/151>, erişildi 17.02.2015.
- Özmen, H. (2003). Kimya öğretmen adaylarının asit ve baz kavramlarıyla ilgili bilgilerinin günlük olaylarla ilişkilendirebilme düzeyleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 11(2) 317-324.
- Rayner, A. (2005). Reflections on context based science teaching: a case study of physics students for physiotherapy. *Annual UniServe Science Blended Learning Symposium Proceedings*, (poster presented), Sydney, Australia, 169-172.

- Sadi-Yılmaz, S. (2013). *Kimyasal değişimler ünitesinin işlenmesinde yaşam temelli öğrenme yaklaşımının etkileri*. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Sadi-Yılmaz, S., Othan, O. & Cantimur, E. (2014). Yaşam temelli öğrenme yaklaşımına (YTÖY) göre elektrik, madde ve ısı konularının işlenmesinin öğrenci başarısına etkisi. *Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 41-49.
- Sears, S. J. & Hersh, S. B. (1998). *Contextual teaching and learning: Preparing teachers to enhance student success in and beyond*. Columbus, OH: ERIC Clearinghouse on Adult, Career, and Vocational Education & Washington, 1-17. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED427263.pdf>, Accessed 05.September.2019.
- Shapiro, S. S. & Wilk, M. B. (1965). An analysis of variance test for normality (complete samples). *Biometrika*, 52(3/4), 591-611.
- Stanisavljević, J. D., Pejčić, M. G. & Stanisavljević, L. Z. (2016). The application of context-based teaching in the realization of the program content "The Decline of Pollinators". *Journal of Subject Didactics*, 1(1), 51-63.
- Taber, K. S. (2000). Finding the optimum level of simplification: the case of teaching about heat and temperature. *Physics Education*, 35(5), 320-325.
- Taşdemir, A. & Demirbaş, M. (2010). İlköğretim öğrencilerinin fen ve teknoloji dersinde gördükleri konulardaki kavramları günlük yaşamla ilişkilendirebilme düzeyleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 124-148.
- Tekbıyık, A. (2010). *Bağlam temelli yaklaşımla ortaöğretim 9. sınıf enerji ünitesine yönelik 5e modeline uygun ders materyallerinin geliştirilmesi*. Doktora Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Ünal, H. (2008). *İlköğretim fen ve teknoloji dersinin yaşam temelli yaklaşıma uygun olarak yürütülmesinin "madde-isi" konusunun öğrenilmesine etkilerinin araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Yadigarođlu, M. & Demircioğlu, G. (2012). Kimya öğretmen adaylarının kimya bilgilerini günlük hayattaki olaylarla ilişkilendirebilme düzeyleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 165-171.
- Yalçın, P., Altun-Yalçın, S., Akar, M. S. & Özturan-Sağırlı, M. (2018). The effects of teaching applications with real life content on the levels of pre-service teachers' abilities to associate daily life with astronomy and electrical learning topics. *Pegem Education and Training Journal*, 8(2), 229-252.

Bölüm 3

LİSE FİZİK ÖĞRETİMİNDE TEKNOLOJİ KULLANIMINA YÖNELİK YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ¹

Aytekin ERDEM²

GİRİŞ

Bilim ve teknoloji alanında hızla artan gelişmeler, bu gelişmelerin önemini kavrayan ülkeler tarafından algılanmakta ve bu kavrayış söz konusu ülkelere çeşitli fırsatlar sunmaktadır. Bu nedenle adı geçen ülkeler, teknolojik gelişmeleri yakından izleyerek planlar yapmakta, bilimsel ve teknolojik alt yapılarını geliştirecek, var olan sistemlerinin iyileştirilmesi yönünde çaba göstermektedirler (Bilişim Şurası, 2003; NCETE, 1985; Akt., Koç & Büyük, 2013). Son yıllarda bilgi ve iletişim teknolojisindeki (BiTe) değişimler, günlük yaşamımızdaki birçok alanı yakından etkilediği gibi, günümüzde eğitim alanında da varlığını göstererek öğrenme ve öğretme ile ilgili geniş bir uygulama alanı oluşturmuştur.

21.Yüzyıl bilgi ve becerilerinden biri olarak kabul edilen dijital okur-yazarlık becerisi ile donatılmış nitelikli bireylerin yetiştirilebilmesi için BiTe'nin eğitim ile bütünleştirilmesi, etkin ve verimli kullanılması önem kazanmaktadır. Bu doğrultuda bireylere, teknolojik yenilikleri günlük yaşama uyarlayabilmeleri için, eğitim-öğretim ortamlarında BiTe okur-yazarlık özelliği kazandırılmalıdır. Millî Eğitim Bakanlığı (MEB)'nin yenilenen Ortaöğretim Fizik Dersi Öğretim Programı'nın Türkiye Yeterlikler Çerçevesi bölümünde belirlenen sekiz anahtar yetkinlikten biri de dijital yetkinliktir. Bu yetkinliğin geliştirilmesi ile BiTe'nin iş, günlük yaşam ve iletişimde öğrenciler tarafından güvenli ve eleştirel bir şekilde kullanılabilmesi vurgulanmaktadır (MEB, 2018). Gerçekleştirilen araştırmalarda öğretim ve öğrenim sürecinde teknoloji kullanımının öğrencilerin etkili öğrenmesine katkıda bulunduğu, öğrenme ve öğretme zamanını azalttığı, eğitimin niteliğini artırarak maliyetini düşürdüğü, öğrencinin fen derslerindeki kavrayış ve becerilerini arttırdığı vb. sonuçlar elde edilmiştir (NCETE, 1985).

¹ Bu çalışma, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Birimi tarafından desteklenen NKUBAP.00.MB.AR.13.06 No.lu araştırma projesinden üretilmiştir.

² Dr. Öğr. Üyesi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, aerdem@nku.edu.tr

✓ Bu çalışmanın bir pilot çalışma olduğu varsayılarak, ülke genelinde daha geniş bir örneklem üzerinde daha ayrıntılı bir araştırma yapılabilir. Araştırmanın örneklemini içinden belirlenecek okul yöneticileri ile yüz yüze görüşmeler yapılarak, fizik öğretiminde teknoloji kullanımını konusunda daha kapsamlı bilgi edinilebilir.

✓ Yöneticilerin bireysel özelliklerinden en az biri ya da birkaçı ile fizik öğretiminde teknoloji kullanımına yönelik görüşleri arasında anlamlı farklılık olabileceği varsayılmaktadır. Ancak gerçekleştirilen araştırma sonucunda bu farklılık görülememiştir. Bu sonucun, teknolojinin fizik eğitimi ile bütünleştirilmesi konusunda yöneticilerin bilgilerinin eksik olmasından kaynaklandığı düşünüldüğünden, bu konuda yöneticilere uygulamalı eğitimler verilebilir.

✓ Okul yöneticilerinin fizik derslerinin teknoloji destekli olarak yürütülmesinde teknoloji liderliği yapabilmeleri için BiTe ürünlerinin işlevleri konusunda derinliğine bilgi sahibi olmaları önerilir.

✓ Yöneticilerin BiTe ürünlerini kullanma becerileri artırılabilir.

✓ Yöneticiler, okullarda bulunan çeşitli teknolojik cihaz ve ürünlerin öğrenme/öğretme sürecinde fizik derslerinde anlamlı öğrenmeye katkısının ortaya konulabilmesi için, öğretmenleri eylem araştırmalarına yönlendirebilir.

KAYNAKÇA

- Akkoyunlu, B., & Erkan, S. (2013). A Study on student and teacher views on technology use. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 103, 68-76.
- Altın, H. M., & Kalelioğlu, F. (2015). Fatih projesi ile ilgili öğrenci ve öğretmen görüşleri. *Başkent University Journal of Education*, 2 (1), 89-105.
- Beeland, W. D., (2002). *Student engagement, visual learning and technology: can interactive whiteboards help*. (19.08.2019 tarihinde http://vtext.valdosta.edu/xmlui/bitstream/handle/10428/1252/beeland_am.pdf?sequence=1&isAllowed=y adresinden ulaşılmıştır).
- Bunch, J. C., Robinson, J. S. & Edwards, M. C. (2012). Measuring the relationship between agriculture teachers' self-efficacy, outcome expectation, interest, and their use of interactive whiteboards. *Journal of Agricultural Education*, 53 (1), 67-80.
- Büyüköztürk, Şener (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum* (16. Baskı). Ankara: PEGEM A Yayıncılık.
- Can, A. (2014). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Çelik, H. & Karamustafaoglu, O. (2016). Fen bilgisi öğretmen adaylarının fizik kavramları öğretiminde bilişim teknolojilerinin kullanımına yönelik öz-yeterlik ve görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 10 (1), 182-208.
- Çelik, H. C., & Gündüz, S. (2015). Öğrencilerin matematik dersinde akıllı tahta kullanımına yönelik tutumların çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 157-174.
- Çepni, S. (2014). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş* (7.Baskı). Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Dursun, Ö. Ö., Kuzu, A., Kurt, A. A., Güllüpinar, F., & Gültekin, M. (2013). Okul yöneticilerinin FATİH Projesinin pilot uygulama sürecine ilişkin görüşleri Views of school administrators' on FATİH Projects Pilot implementation process. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*/

- Trakya University Faculty of Education Journal, 1, 100-113.
- Erdem, A. (2018). Liselerdeki fizik eğitiminde teknolojinin kullanılmasına yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11 (56), 505-520.
- Erdem, A. & Uzal, G. (2016). *Liselerde teknoloji destekli fizik öğretimi: Bir grup öğretmenin görüşleri ve gereksinimi. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Birimi Projesi*. (19.08.2019 tarihinde <http://acikerisim.nku.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/20.500.11776/1919/NKUBAP.00.MB.AR.13.06.pdf?sequence=1> adresinden ulaşılmıştır).
- Erdem, A., Uzal, G., & Saka, M. (2018). High school students' proficiency perceptions to the usage of technology products at physics lessons. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 17 (2), 55-67.
- Fatih Projesi. (2010). *Fatih Projesi Nedir?* (19.08.2019 tarihinde <https://www.bilgikilavuzu.com/egitimde-fatih-projesi-nedir/> adresinden ulaşılmıştır).
- Görhan, M.F. & Öncü, S. (2015). Öğretmen ve idareci gözünde etkileşimli tahta: Kullanım kolaylığı ve yarar algısı üzerine bir durum çalışması. *Journal of Education and Educators*, 4 (1), 53-77.
- Gündüz, S. & Çelik, C.,H. (2015). Öğrencilerin matematik dersinde akıllı tahta kullanımına yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 157-174.
- Gürel, C., Olgun, H. & Arslan, A. (2016). Fizik dersinde öğrencilerin akıllı tahta kullanımı ile ilgili algıları. *Journal of Human Sciences*, 13 (2), 2804-2819.
- İspir, E., Furkan, H., & Çitil, M. (2007). Lise fen grubu öğretmenlerinin teknolojiye ilişkin tutumları-Kahramanmaraş örneği. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (1), 63-72.
- İşman, A., Abanmy, F. A., Hussein, H. B., Al Saadany, M. A. (2012). Saudi secondary school teachers attitudes' towards using interactive whiteboard in classrooms. *Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET*, 11 (3), 286-296.
- Kalelioğlu, F.& Altın, H.M. (2013). *Fatih Projesinin Okul Yöneticileri Tarafından Değerlendirilmesi*. (19.08.2019 tarihinde <http://dokuman.bilgisayardersi.net/wp-content/uploads/2014/05/M15-Fatih-Projesinin-Okul-Y%C3%B6neticileri-Taraf%C4%B1ndan-De%C4%9Ferlendirilmesi.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
- Kıyıcı, G. & Yumuşak, A. (2005). Fen bilgisi laboratuvarı dersinde bilgisayar destekli etkinliklerin öğrenci kazanımları üzerine etkisi; Asit-Baz kavramları ve titrasyon konusu örneği. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4 (4), 130-134.
- Koç, A. & Büyük, U. (2013). Fen ve teknoloji eğitiminde teknoloji tabanlı öğrenme: Robotik uygulamaları. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 10 (1), 139- 155.
- Koçak, Ö. & Gülcü, A. (2013). Fatih projesinde kullanılan LCD panel etkileşimli tahta uygulamalarına yönelik öğretmen tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(3), 1221-1234.
- Kolçak, D. Y., Moğol, S. & Ünsal, Y. (2014). A Comparison of the effects of laboratory method and computer simulations to avoid misconceptions in physics education. *Eğitim ve Bilim*, 39 (175), 154-171.
- Kurt, A. A., Kuzu, A., Dursun, Ö. Ö., Güllüpinar, F. & Gültekin, M. (2013). FATİH projesinin pilot uygulama sürecinin değerlendirilmesi: öğretmen görüşleri. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 1 (2), 1-23.
- MEB (2010). Eğitimde Fatih Projesi Nedir? (20.08.2019 tarihinde <https://www.bilgikilavuzu.com/egitimde-fatih-projesi-nedir/> adresinden ulaşılmıştır).
- MEB (2018). 9., 10., 11. ve 12. Sınıf Fizik Öğretim Programı. (18 Ağustos 2019 tarihinde <http://mufredat.meb.gov.tr/Program-Detay.aspx?PID=351> adresinden ulaşılmıştır).
- Morrison, G. R., Ross, S. M., & Kemp, J. E. (2007). *Designing effective instruction (5th ed.)*. New York: John Wiley & Sons, Inc.
- NCETE (1985). *A call for change in teacher education*. Washington DC: AACTE Pub.
- Özden, N. (2005). Deneysel öğretim yöntemlerinde benzetişim (simulation) kullanımı. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4 (4), 93- 98.
- Shen, C. C. & Chuang, H. M. (2010). Exploring users' attitudes and intentions toward the interactive whiteboard technology environment. *International Review on Computers and Software*, 5 (2),

- 200-208.
- Syh-Jong, J. (2010). Integrating the interactive whiteboard and peer coaching to develop the TPACK of secondary science teachers. *Computers & Education*, 55 (4), 1744-1751.
- Tezbaşaran, A., A. (1997). Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu. *Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları*, 12, 22-25.
- Troff, B. & Tirota, R. (2010). Interactive whiteboards produce small gains in elementary students' self-reported motivation in mathematics. *Computers & Education*, 54 (2), 379-383.
- Turan, S. (2002). Teknolojinin okul yönetiminde etkin kullanımında eğitim yöneticisinin rolü. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 30, 271-281.
- Yang, K. Y., & Heh, J. S. (2007). The impact of internet virtual physics laboratory instruction on the achievement in physics, science process skills and computer attitudes of 10th-grade students. *Journal of Science Education and Technology*, 16 (5), 451-461.
- Yavuz, S., & Coşkun, E. A. (2008). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin tutum ve düşünceleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34 (34), 276-286.

Bölüm 4

ÖĞRETMEN ADAYLARININ MATEMATİK KAYGILARI İLE ÖĞRENME STİLLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Selin ÇENBERCİ¹

GİRİŞ

Mantıklı bir düşünmenin geliştirilmesinde ve hayatımızın her anında kullanılan önemli bir araç şeklinde tanımlanan matematiğin önemi ve gerekliliği tartışılmazdır (Bulut, 1994). Bununla birlikte, soyut bir bilim olması nedeniyle matematik öğrencilerin zor öğrendiği derslerin başında gelmektedir. Öğrenme sürecinde karşılaşılan zorluklar nedeniyle bireylerin zihinlerinde oluşmaya başlayan önyargılar, matematik kaygısının oluşmasına neden olmaktadır. Matematik kaygısı her seviyede öğrenciler üzerinde araştırma yapılan ve yapılmaya devam edilen, üzerindeki ilgiyi hiç kaybetmeyen bir konudur.

Matematik kaygısı Dreger ve Aiken (1957) ile birlikte “*matematik ve aritmetiğe karşı verilen duygusal tepki*” şeklinde ifade edilmiştir. Matematik kaygısı hem günlük hayatta hem de derslerde sayılarla uğraşırken, matematik ile ilgili durumlarda karşımıza çıkan bir kaygı şeklinde düşünülmektedir. Richardson & Suinn, (1972) ise “*sayılarla uğraşma ve gündelik hayat ve akademik problem çözümlerini ortadan kaldıran gerilim ve endişe duyguları*” şeklinde tanımlamaktadır. Bireylerin matematiği düşündüklerinde, bir şey yapmadan donup kalmalarına korkunun ve kaygının neden olduğunu söylenebilir (Miller & Mitchell, 1994). Bu nedenle de, ders-te konuları anlamayan bireylerde oluşan matematik kaygısı başarısız olmasına neden olmaktadır (Yenilmez & Özbey, 2006). Matematik kaygısı, bu kaygıya sahip olan öğrencilerde akademik başarıyı ve kariyer tercihini sınırlandırmaktadır (Deniz & Üldaş, 2008). Bekdemir (2007), bireylerde matematik kaygısının sebeplerini bilişsel ve duyuşsal olmak üzere ikiye ayırırken Cemen'e göre (1987) matematik kaygısı çevresel, zihinsel ve kişisel nedenlerle üç farklı açıdan dikkate alınmaktadır. Bunlar incelendiğinde, çevresel faktörler sınıfta oluşan olumsuzluklar, aile baskısı, öğrencilere tepkisiz ve alanında çok iyi olmayan öğretmenler, öğretmen merkezli sınıf ortamını kapsamaktadır. Zihinsel etkenler ise motivasyon eksikliği,

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Necmettin Erbakan Üniv. Ahmet Keleşoğlu Eğt.Fak., scenberci@erbakan.edu.tr

KAYNAKÇA

- Akkoyunlu, B. (1995). Bilgi teknolojilerinin okullarda kullanımı ve öğretmenlerin rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 11, 105-109.
- Bekdemir, M. (2007). İlköğretim matematik öğretmen adaylarındaki matematik kaygısının nedenleri ve azaltılması için öneriler (Erzincan Eğitim Fakültesi örneği). *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 131-144.
- Bilgin, İ. ve Bahar, M. (2008). Sınıf öğretmenlerinin öğretme ve öğrenme stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 19-38.
- Bindak, R. (2005). İlköğretim öğrencileri için matematik kaygı ölçeği. *F. Ü. Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 17 (2), 442-448.
- Boydak, A. (2001). Öğrenme Stilleri, İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Bozkurt, O. (2005). İlköğretim 6.Sınıf fen bilgisi dersinde canlılık iç yapısına yolculuk ünitesinin Dunn ve Dunn öğrenme stili modeli kullanılarak öğretilmesinin öğrenci tutum, başarı ve bilimsel süreç becerileri üzerine etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversite, Ankara.
- Bulut, S. (1994). Matematik öğretiminde kullanılan yöntem ve teknikler. *TED XII. Öğretim Toplantısı Bildirileri*.
- Cemen, P. B. (1987). The nature of mathematics anxiety (Tech. Rep.). Stillwater: Oklahoma State University. (ERIC Document Dissertation, ED 287 729).
- Deniz, L., & Üldaş, İ. (2008). Validity and reliability study of the mathematics anxiety scale involving teachers and prospective teachers. *Eurasian Journal of Educational Research*, 30, 49-62.
- Doruk, M., & Kaplan, A. (2013). Sınıf ve ilköğretim matematik öğretmeni adaylarının matematik kaygılarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi (Özel Sayı)*, 21 (4), 1505-1522.
- Dreger, R. M., & Aiken, L. R. (1957). The identification of number anxiety in a college population. *Journal of Educational Psychology*, 48, 344-351.
- Ekici, G. (2003). Öğrenme stiline dayalı öğretim ve biyoloji dersi öğretimine yönelik ders planı örnekleri. Ankara: Gazi Kitabevi
- Ergür, O. D. (2010). Hazırlık sınıfı öğrencilerinin kişisel özelliklerinin öğrenme stillerine etkisi ve öğretim sürecine yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 173-184.
- Felder, R. M. (1993). Reaching the Second Tier: Learning and Teaching Styles in College Science Education. *J. College Science Teaching*, 23 (5), 286-290.
- Felder, R. M., & Henriques, E. R. (1995). Learning and teaching styles in foreign and second language education, *Foreign Language Annals*, 28 (1), 21-31.
- Frank, M. L. (1990). What myths about Mathematics are held and conveyed by Teachers? *Arithmetic Teacher*, 37(5), 10-12.
- Grasha, A. F. (1995). Teaching with style: The integration of teaching and learning styles in the classroom. *Essays on Teaching Excellence*, 7(5).
- Grasha, A. F. (2002). Teaching with style: A practical guide to enhancing learning by understanding teaching and learning styles. San Bernadio USA: Alliance Publishers
- Gürsoy, T. (2008). Öğretmen adaylarının öğrenme stillerini çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Harper, N. W., & Daane, C. J. (1998). Causes and reduction of mathematics anxiety in preservice elementary teachers. *Action in Teacher Education*, 19(4), 29-38.
- Hembree, R. (1990). The nature, effects, and relief of mathematics anxiety. *Journal For Research in Mathematics Education*, 21(1), 33-46.
- Jackson, C. D., & Leffingwell, R. J. (1999). The role of instructors in creating mathematics anxiety in students from kindergarten through college. *Mathematics Teacher*, 92(7), 583-586.
- Jonassen, D. H. & Grabowski, B. L. (1993) Handbook of Individual Differences, Learning and Instruction. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Kaçar, M., & Sarıçam, H. (2015). Sınıf öğretmen adaylarının üstbiliş farkındalıkları ile matematik kaygı düzeylerin üzerine bir çalışma. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 137-152.
- Kahyaoglu M., Tan Ç., & Kaya M. F. (2013). İlköğretim öğretmen adaylarının öğrenme stilleri ve

- öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(21), 225-236.
- Karakuyu, Y., & Tortop, H. S. (2010). Öğretmen adaylarının öğrenme stillerinin fizik dersine yönelik tutum ve başarılarına etkisi. *AKÜ Fen Bilimleri Dergisi*, 1, 47-55.
- Karasar, N. (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi (15. baskı). Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Keçeci, T. (2011). Matematik kaygısı ve korkusu ile mücadele yolları. *II. International Conference on New Trends in Educational on Their Implications sunulan bildiri*. Antalya.
- Kolb, A. Y., & Kolb, D. A. (2005). Learning styles and learning spaces: Enhancing experiential learning in higher education. *Academy of Management Learning & Education*, 4 (2), 193-212.
- McCarthy, B. (1990). Using the 4MAT system to bring learning styles to schools. *Educational Leadership*. 48(2), 31-37.
- Miller, L. D., & Mitchell, C. E. (1994). Mathematics anxiety and alternative methods of evaluation. *Journal of Instructional Psychology*, 21(4), 353-358.
- Mutlu, M. & Aydoğdu, M. (2003). Fen bilgisi eğitiminde Kolb'un yaşantısal öğrenme yaklaşımı, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(13), 15-29.
- Özer, A. (2008). İlköğretim ikinci kademe Özbek asıllı Afgan göçmeni öğrenciler ile Türk öğrencilerinin öğrenme stillerinin akademik başarı ve cinsiyete göre karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Perry, A.B., (2004). Decreasing mathematics anxiety in college students. *College Student Journal*, 38(2), 321-324.
- Richardson, F. C., & Suinn, R. M. (1972). The mathematics anxiety rating scale: psychometric data. *Journal Of Counseling Psychology*, 19, 551-554.
- Richardson, R.C., & Arker, E. (2010). Personalities in the classroom: Making the most of them. *Kappa Delta Pi*, Winter, 76-81.
- Şimşek, N. (2002). BÖG16 öğrenme biçimleri envanteri. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 1(1), 33-47.
- Tatar, E., Tüysüz, C., & İlhan, N. (2008). Kimya öğretmeni adaylarının öğrenme stillerinin akademik başarılarıyla ilişkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(10), 185-192.
- Tepehan, T. (2004). Deniz harp okulu 1'inci sınıf öğrencilerinin mezun oldukları lise ve lisans ders grupları ile öğrenme stilleri ve akademik başarıları arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Uzuntiryaki, E., Bilgin, N. & Geban, Ö. (2003). The effect of learning styles on high school students' achievement and attitudes in chemistry, Paper presented at the Annual Meeting of the National Association for Research in Science Teaching, Philadelphia, PA, (ERIC Document Reproduction Service No. ED 475 483).
- Uzuntiryaki, E, Bilgin, N. ve Geban, Ö. (2004). The relationship between gender differences and learning style preferences of pre-service teachers at elementary level, *Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26. 182-187.
- Yenilmez, K., & Özbey, N. (2006). Özel okul ve devlet okulu öğrencilerinin matematik kaygı düzeyleri üzerine bir araştırma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 431-448.

Bölüm 5

GRUPLA PSİKOLOJİK DANIŞMADA ÇATIŞMA: NEDENLER VE MÜDAHALE YOLLARI¹

Levent YAYCI²

GİRİŞ

Psikolojik danışma grupları, üyelerini problem çözme konusunda adım atmaları için yönlendiren, çatışmalar üzerinde en etkili bir şekilde çalışmalarını sağlayan, ilişkilerde yeni ve farklı yaşantılar deneyimlemeleri için olanaklar sağlayan uygulamalardır (Koydemir, 2016a). Grupta üyelerden grup kurallarına uyma, yardım alan rolünü kabul etme, kendini açma, diğer üyelere geri bildirim verme, kendisine verilen geri bildirimleri savunucu olmadan dinleme ve sosyal gerçeklik testi yapma gibi roller beklenmektedir. Bireyler birlikte çalıştıkları grup tarafından kabul edilmek ve sosyal gereksinimlerini karşılamak için grubun amaçlarına, geleneklerine, alışkanlıklarına ve kurallarına uymak zorundadır. Grubun amaçları ve kuralları ile ters düşen bireyler grup içi çatışmalar yaşayabilirler (Çam & Akgün, 2007). En genel anlamda çatışma, iki veya daha fazla kişi arasında farklı ilgiler, düşünceler, inançlar, beklentiler ve gereksinimlerden kaynaklanan doğal anlaşmazlık durumudur (Ting-Toomey, 1994; Arslan, 2005; Bilgin, 2008). Çatışma, karşılıklı bağımlı tarafların, hedeflerine ulaşmada müdahale ve uyuşmazlıklar algılaması, bu olay için birbirlerini sorumlu tutması ve birbirlerine olumsuz duygusal tepkiler hissetmeleri sonucu oluşmaktadır (Barki & Hartwick, 2004; Yılmaz, 2014). Grup üyelerinin ihtiyaç ve çıkarlarının, geçmişlerinin, kişiliklerinin, kişisel değerlerinin ve iletişim biçimlerinin farklı olması çatışmalara neden olabildiği gibi grubun yapısı, anlık etkileşimler, karşılıklı engellemeler ve olumsuz duyguların dışavurum şekli de grupta çatışmalar yaratabilmektedir (Wall & Callister, 1995; Cupach & Canary, 2000; Mayer, 2000; Barki & Hartwick, 2001; Wood & Bell, 2008; Yüksel-Şahin, 2010). Bununla birlikte Caple (1978, akt: Mavili Aktaş, 1997) üyelerin birbirlerine karşı oldukça tahammülsüz olduğu, anlaşmazlıkların görüldüğü, teklif edilen planlara ve önerilere karşı gelindiği ve bireysel saldırıların gözlemlendiği bir süreci grupların doğal gelişim aşamalarından birisi olarak gör-

¹ Bu çalışma 18-20 Mayıs 2017 tarihleri arasında "Alanya Alaattin Keykubad Üniversitesi" ev sahipliğinde düzenlenen II. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

² Dr. Öğr. Üyesi, Giresun Üniversitesi, levent.yayci@giresun.edu.tr

dan ve fiziksel ya da psikolojik olarak sağlıklı olmalarından grup lideri sorumludur (American Counseling Association, 2005). Güven, açık ve dürüst iletişim ve birbiri ile etkileşim halinde olma çatışma çözmenin en önemli öğeleridir (Deutsch, 1994). Grupla danışma esnasında, ifade edilen duygu ve düşünceler her ne olursa olsun, kabul görmese de saygıyla karşılanmalı, grup ortamı, güven ve destek sağlayıcı olmalı, her üyenin özgürlüğüne ve kendisi gibi olma hakkına saygına gösterilmelidir (Narr, 2007).

Grup uyumunun sağlanması, gözlemlerin paylaşılması, grup üyelerinin duygularını açıklamaya teşvik edilmesi, kültürel farklılıklara duyarlılıktan bahsetme, yüzleştirme yapma, bitirilmemiş işler üzerinde çalışma, engelleme ve sınır koyma becerilerinin kullanılması, şimdi ve buradaya getirme, ikili etkinlik ya da grup etkinliği planlama ve rol değişimi yapma liderin çatışma çözümede kullanabileceği stratejilerden bazılarıdır. Liderin çatışma esnasında kullanacağı stratejiyi seçmesinde çatışmanın kaynağını doğru algılaması önemlidir. Çatışmanın kaynağının grup dinamiği ya da üyelerin kendilerine ait nedenler olması farklı stratejiler kullanımını gerekli kılmaktadır. Yine çatışmanın sadece belirli üyeler ya da grubun tamamında yaşanması da strateji tercihinde belirgin bir etkidir (Kellerman, 1996).

Sonuç olarak; grupla psikolojik danışma sürecinde üyeler, kişilerarası ilişkilerinin en acı veren yönlerini bile paylaşabilmekte ve çatışmaları ve farklılıkları kabul edebilmekte, yeni anlamlar ortaya çıkarabilmektedirler (Ezquerro, 2010). Bu süreçte çözülmeyen veya görmezden gelinen çatışmalar grup sürecine zarar verebilmektedir. Her insanda gelişmeye ve olgunlaşmaya yol açabilecek seçimler yapma potansiyeli vardır (Narr, 2007). Yaşanan çatışmalar uygun şekilde yönetildiğinde üyelerin içgörü kazanmasına, duygularını daha iyi anlamlandırabilmesine, gelişimini ve öznel iyi oluş düzeyini düşüren faktörleri tanıyabilmesine ve kendi yaşamı için daha gerçekçi seçimler yapabilmesine katkı sağlayabilecektir. Bu nedenle çatışmalar lider tarafından grubu ileriye taşıyacak bir süreç olarak görülmeli ve etkili bir şekilde yönetilmelidir.

KAYNAKÇA

1. American Counseling Association. (2005). *Code of ethics and standards of practice*. Alexandria, VA: Author.
2. Ançel, G., Durmuş, Ö., & Doğaner, G. (2010). Borderline kişilik bozukluğu: Tedavi ve hemşirelik bakımı. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi (Journal of Psychiatric Nursing)*, 1(3), 133-138.
3. Arslan, C. (2005). Kişilerarası çatışma çözme ve problem çözme yaklaşımlarının yüklenme karmaşıklığı açısından incelenmesi. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi. Konya.
4. Barki, H., & Hartwick, J. (2001). Interpersonal conflict and its management in information system development. *MIS Quarterly*, 25(2), 195-228.
5. Barki, H., & Hartwick, J. (2004). Conceptualizing the construct of interpersonal conflict. *Inter-*

- national Journal of Conflict Management*, 15(3), 216-244.
6. Barry, K.G. (2011). Predicting conflict in group psychotherapy: A model integrating interpersonal and group-as-a whole theories. Doctorial Thesis. Wright State University: School of Professional Psychology.
  7. Basım, H.N., Çetin, F., & Meydan, C.H. (2009). Kişilerarası çatışma çözme yaklaşımlarında kontrol odağının rolü. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 57-69).
  8. Brown, N.W. (2013). *Psikolojik danışmanlar için psiko-eğitsel gruplar hazırlama ve uygulama rehberi*. (Çev: Vahap Yorğun). Ankara: Anı Yayıncılık.
  9. Corey, G. (2012). *Theory and practice of group counseling* (8th Edition). Belmont, CA: Books/Cole, Cengage Learning.
  10. Corey, M.S., Corey, G., & Corey, C. (2010). *Groups: Process and practice* (8th ed.). CA: Brooks/Cole
  11. Cupach, W.R., & Canary, D.J. (2000). *Competence in interpersonal conflict*. Waveland Pres.
  12. Çakır, S.G. (2016a). Grup üyeleri, üyelerde zor davranışlar ve bunlarla baş etme. *Grupla psikolojik danışma içinde* (Ed: A. Demir & S.Koydemir). (7. Baskı) Ankara: Pegema Yayıncılık.
  13. Çakır, S.G. (2016b). Psikolojik danışma gruplarında etkinliklerin kullanımı. *Grupla psikolojik danışma içinde* (Ed: A. Demir & S.Koydemir). (7. Baskı) Ankara: Pegema Yayıncılık.
  14. Çam O., & Akgün E. (2007). Sağlık kurumlarında çatışma. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yükseköğretim Dergisi*, 23(1), 115-124.
  15. Dinger, U., & Schauenburg, H. (2010). Effects of individual cohesion and patient interpersonal style on outcome in psychodynamically oriented in patient group psychotherapy. *Psychotherapy Research*, 20(1), 22-29.
  16. Erkuş A., & Tabak, A. (2009). Beş faktör kişilik özelliklerinin çalışanların çatışma yönetim tarzlarına etkisi: Savunma sanayinde bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(2), 213-242.
  17. Ezquerro, A. (2010). Cohesion and coherency in group analysis. *Group Analysis*, 43(4), 496-504.
  18. Furr, R.S. (2000). Structuring the group experience: A format for designing psychoeducational groups. *Journal for Specialists in Group Work*, 25(1), 29-49.
  19. Güçray, S.S., Çolakkadıoğlu, O., & Çekici, F. (2009). Grup uygulamalarında aktiviteler/egzersizler; amaçları, çeşitleri ve uygulama örnekleri. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2), 194-208.
  20. Gündoğdu, R. (2010). 9. sınıf öğrencilerinin çatışma çözme, öfke ve saldırganlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(3), 257-276.
  21. Gürüz, D., & Temel Eğinli, A. (2012). *Kişilerarası iletişim*. (3. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
  22. Kellermann, P.F. (1996). Interpersonal conflict management in group psychotherapy: An integrative perspective. *Group Analysis*, 29(2), 257-275.
  23. Kızıl, Y., & Yalçın, İ. (2015). Grupla psikolojik danışmada terapötik bir etmen: Bağlılık. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 842-850.
  24. Koydemir, S. (2016a). Psikolojik danışma gruplarında geçiş aşaması. *Grupla psikolojik danışma içinde* (Ed: Ayhan Demir & Selda Koydemir). Ankara: Pegem Akademi.
  25. Koydemir, S. (2016b). Psikolojik danışma gruplarında geçiş aşaması. *Grupla psikolojik danışma içinde* (Ed: A. Demir & S.Koydemir). (7. Baskı) Ankara: Pegema Yayıncılık.
  26. Mayer, B. (2000). *The dynamics of conflict resolution*. San Francisco: Jossey-Bass.
  27. Naar, R. (2007). *Grup psikoterapisine ilk adım*. (2. Baskı). Ankara: İmge Yayınevi.
  28. Voltan-Acar, N. (2012). *Grupla psikolojik danışma ilke ve teknikleri* (Geliştirilmiş 9.Baskım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
  29. Oetzel, J.G., & Ting-Toomey, S. (2003). Face concerns in interpersonal conflict across-cultural empirical test of the face negotiation theory. *Communication Research*, 30 (6), 599-624.
  30. Ozan-Demir, Y. (2009). Çocuk masallarında kişilerarası çatışma çözme süreci. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara

Alan Eğitimi

31. Öztürk, O. (1985). *Psikanaliz ve psikoterapi*. Ankara: Sevinç Matbaası.
32. Ricci, C. (2010). Aile içi farklılıklar ve çatışma yönetimi: Okul dışı eğitime dost bir yaklaşım. *Alternatif Eğitim E- Dergisi*, 1, 69-75.
33. Schrupf, F., Crawford, K.D., & Bodin, J.R. (2007). *Okulda çatışma çözme ve akran arabuluculuk program rehberi*. (Çev: G.F. Akbalık & D.B. Karaduman). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
34. Ting-Toomey, S. (1994). Managing intercultural conflicts effectively. In L. Samovar & R. Porter (Eds.), *Intercultural communication: A reader* (7th ed.). Belmont, CA:Wadsworth.
35. Ting-Toomey, S., & Oetzel, J.G. (2001). *Communicating effectively in multicultural contexts; Managing intercultural conflict effectively*. Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.
36. Ting-Toomey, S., Oetzel, J.G., & Yee-jung, K. (2001). Self-construal types and conflict management styles. *Communication Reports*, 14(2), 87-105.
37. Voltan-Acar, N. (2012). *Grupla psikolojik danışma ilke ve teknikleri* (Geliştirilmiş 9.Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
38. Wall J.A., & Callister, R.R. (1995). Conflict and its management, *Journal of Management*, 21(3), 515-558.
39. Wood, V.F., & Bell, P.A. (2008). Predicting Interpersonal Conflict Resolution Styles From Personality Characteristics. *Personality and Individual Differences*, 45(2), 126-131.
40. Yalom, I. D. (1983). *Inpatient group psychotherapy*. New York, NY, US: Basic Books.
41. Yalom, I.D. (1998). *Kısa süreli grup psikoterapileri: İlkeler ve teknikleri*. (Çev: Nesrin Hisli Şahin). Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları: 18 (Orijinal eser: 1983).
42. Yalom, I.D. (2002). Grup psikoterapisinin teori ve pratiği. (Çev: A. Tangör & Ö. Karaçam). İstanbul: Kabalıcı (Orijinal eser: 1995).
43. Yalom, I.D., & Leszcz, M. (2005). *The theory and practice of group psychotherapy* (5. edition). New York: Basic Book.
44. Yalom, I.D. (2017). *Bir psikiyatristin anıları*. (Çev: Elif Okan Gezmiş). İstanbul: Pegasus Yayınları.
45. Yıldırım, T. (2010). Psikolojik danışmadan önceki oturum: Dinamik anamnez alma ve karar verme.
46. III. Uygulamalı Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Çalıştay, Bildiri ve Poster Sunum Özetleri Kitabı, Ankara.
47. Yılmaz, Ö.D. (2014). Algılanan mağduriyetin affetme eğilimi ve intikam niyeti üzerindeki etkisi: Konaklama işletmeleri çalışanlarına yönelik bir araştırma. *AKÜ İİBF Dergisi*, 16(1), 87-105.
48. Yüksel-Şahin, F. (2010). İletişim becerilerine genel bir bakış: *Kişilerarası ilişkiler ve etkili iletişim* (Ed: A. Kaya). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Bölüm 6

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE OKUMA BECERİSİ VE KADEMELİ OKUMA KİTAPLARI

Dursun DEMİR¹

GİRİŞ

Okuma, dil öğretiminde var olan dört temel beceriden birisidir ve tıpkı diğer beceriler gibi kullanıldıkça gelişir. Okumada amaç, yazılı metindeki anlama ulaşmaktır. Eskiden, anlama ulaşmak için sadece eldeki metin dikkate alınıyor; yazılı metinler yazar tarafından kodlanmış birimler olarak görülüyor ve dolayısıyla da okuma eylemi bir nevi şifre çözme işlemi gibi kabul ediliyordu. Oysa bugün, okuma esnasında insan zihninin, anlama ulaşmak için, sadece eldeki metni değil, okurun o konudaki ön bilgilerini de kullandığı bilinmektedir. Dolayısıyla okurun sürekli aynı tür ve konudaki metinleri okuması, onun anlamasını kolaylaştırırken, farklı türde yazılmış veya okurun daha önce pek bilgi sahibi olmadığı konularda yazılmış metinleri okuması, anlamasını zorlaştırmaktadır.

Güneş (2014, s. 128) okumaya yapılandırıcı yaklaşım açısından bakar ve onu, “ön bilgilerle metindeki bilgilerin bütünleştirildiği ve yeniden anlamlandırıldığı bir süreç” olarak tanımlar. Grabe (1991, s. 378) ise okumayı metin ile okur arasındaki bir etkileşim olarak görür ve anlama ulaşmak için okurun, genel kültür, metnin konusu ve dil hakkında yeterli bilgiye sahip olması gerektiğini belirtir.

Okumanın ana dilde mi yabancı dilde mi yapıldığı da önemlidir; çünkü yabancı dilde yazılmış bir metni okuyan kişi, ana dili okuyucusunun sahip olduğu bazı avantajlardan mahrumdur. Her şeyden önce ana dili okuyucusu kendi diline ait birçok kelime ve kendi dilinin gramerini yeterli derecede bilmektedir. Çoğu yabancı dil okuru ise bu tür avantajlara sahip değildir. Dolayısıyla yabancı dil okuru için o dili ne kadar iyi bildiği okuduğunu anlamada önemli bir faktör konumundadır.

Okur metni okurken, hecelerden kelimelere, kelimelerden cümlelere, cümlelerden paragraflara doğru bir seyir izliyor ve bu şekilde anlama ulaşmaya çalışıyorsa, parçadan bütüne okuma modelini uyguluyor demektir. Diğer taraftan, farklı bir yöntem olarak okumadan önce metnin konusu ile ilgili ön bilgilerini

¹ Öğr. Gör. Dr., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, dursun.demir@gop.edu.tr

adı, yazarı, türü (komedi, korku, macera, vs.), ana karakterler (isimleri, meslekleri, kişilikleri), hikâyenin özeti, kitabı beğenme oranı (1 yıldız= kötü, 5 yıldız= süper), kitabın neden seçildiği ve bu kitabın tavsiye edilip edilmeyeceği (Maggs, 2007).

SONUÇ

Yabancı dil eğitiminin amacına uygun yapılabilmesi için özenle hazırlanmış çok miktarda materyale ihtiyaç vardır. Teknolojinin ilerlemesi ile çeşitlenen materyaller dil öğretimini kolaylaştırır da özellikle okuma becerisi için gerekli olan kitaplara ihtiyaç hep var olacaktır. Öğrencilerin dört dil becerisini daha hızlı geliştirebilmeleri bu becerileri sınıf dışı ortamlarda ne kadar sık kullandıklarına da bağlıdır. Türkçeyi yabancı bir dil olarak öğrenmeye yeni başlamış olanların buldukları her metni okuyup anlaması zor olacağı için, bu öğrencilerin ders kitaplarında olduğu gibi seviyelerine uygun yazılmış Türkçe metinlere ihtiyacı vardır. Bu ihtiyacı gidermenin en güzel şekli de onlara Türkçe kademeli okuma kitapları sunabilmektir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi son yıllarda ciddi bir ivme kazansa da kademeli okuma kitapları alanında henüz yolun başında olduğumuz görülmektedir. Bu eksikliğin giderilmesi için bir yandan mevcut Türk hikâyeleri sadeleştirilerek öğrencilerin seviyelerine uygun hale getirilmeli, diğer yandan da bu alanda tecrübesi ve hikâye yazma kabiliyeti olanlar, Avrupa Ortak Çerçeve Metnindeki seviyeleri dikkate alarak orijinal hikâyeler yazmaya teşvik edilmelidir.

KAYNAKÇA

1. Hampden-Thompson, G. & Galindo, C. (2017) School–family relationships, school satisfaction and the academic achievement of young people. *Educational Review*, 69 (2), 248-265. Doi: 10.1080/00131911.2016.1207613
2. Kline, B. R. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling* (Second edit). NY: The Guilford Press.
3. Nal, M. (2018). *Hastanelerde acil yardım ve afet yönetimi*. Ankara: Akademisyen Kitabevi
4. Aygüneş, M. (2007). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma becerisini geliştirme yolları*. (Yüksek lisans tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
5. Bamford, J. & Day, R. (1997). Extensive reading: what is it? Why bother? *The Language Teacher*, 21(5), 6-8 http://jalt-publications.org/old_tlt/files/97/may/extensive.html (Erişim: 10.01.2019)
6. Bell, T. (1998). Extensive reading: Why and How? *The Internet TESL Journal*, 4(12). <http://iteslj.org/Articles/Bell-Reading.html> (Erişim: 27.04.2019)
7. Beydoğan, Ö. H. (2010). Okuma ve anlamayı etkileyen stratejiler. *Millî Eğitim*, 185(Kış), 8-21.
8. Claridge, G. (2012). Graded readers: How the publishers make the grade. *Reading in a Foreign Language*, 24(1), 106-119.
9. Day, R. & Bamford, J. (2002). Top ten principles for teaching extensive reading. *Rea-*

- ding in a Foreign Language, 14(2), 136-141.
10. Duke, N. K. & Pearson, D. P. (2002). Effective practices for developing reading comprehension. Farstrup, A. E. & Samuels, S. J (Eds). *What research has to say about reading instruction*, 205-242. Newark: The international reading association.
  11. Evans, S., & Green, C. (2007). Why EAP is necessary: A survey of Hong Kong tertiary students. *Journal of English for Academic Purposes*, 6, 3-17.
  12. Grabe, W. (1991). Current developments in second language reading research. *TESOL Quarterly*, 25(3), 375-406.
  13. Güneş, F. (2014). *Türkçe öğretimi. Yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Pegem Akademi
  14. Hill, D. R. (2001). Graded readers. *ELT Journal*, 53(3), 300-324.
  15. Hill, D. R. (2008). Graded readers in English. *ELT Journal*, 62(2), 184-204.
  16. Krashen, S. D. (2009). *Principles and practice in second language acquisition*. Oxford: Pergamon.
  17. Maggs, A. (2007). Teaching graded reader poster presentations to ESL/EFL students. *The Internet TESL Journal*, 8(11). <http://iteslj.org/Lessons/Maggs-GradedReaderPosters.html> (Erişim: 10.01.2019)
  18. Mikulecky, B. S. (2008). Teaching reading in a second language. Pearson Education, Inc, <https://studylib.net/doc/18515421/teaching-reading-in-a-second-language> (Erişim: 10.07.2019)
  19. Prentis, N. (2013). Using graded readers in class - Activity ideas. <http://simpleenglis-huk.wordpress.com/2013/02/16/using-graded-readers-in-class-activity-ideas/> (Erişim: 10.06.2019)
  20. Singhal, M. (1998). A comparison of L1 and L2 reading: Cultural differences and schema. *The Internet TESL Journal*, 4(10). <http://iteslj.org/Articles/Singhal-Reading-L1L2.html> (Erişim: 01.08.2019)
  21. Waring, R. (2003). Writing a graded reader. www.robwaring.org/papers/Writing_graded_reader.doc (Erişim: 09.05.2019)
  22. Waring, R. (2013). Writing Graded Readers. Hiroshima Jalt'ta (The Japan Association for Language Teaching) 26.05.2013 tarihinde verilmiş bir konferans. <http://www.robwaring.org/presentations/> (Erişim: 10.07.2019)
  23. Yürük, N. (2016). *Films as a multimodal way to improve learners' reading skills and enhance cultural awareness in English language and literature departments*, (Doktora tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Bölüm 7

GÜZEL SANATLAR LİSESİ MÜZİK 10.SINIF BİREYSEL SES EĞİTİMİ KİTABINDAKİ ESERLER İLE DİĞER LİSE MÜZİK DERS KİTAPLARINDAKİ ESERLERİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Melek YILDIZ¹
Cahit AKSU²

GİRİŞ

Müzik Eğitimi

Ertürk (1994) eğitimin; “bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yolu ile ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci” olduğunu belirtir.

Önemli bir anlatım ve ifade aracı olarak müzik şöyle tanımlanabilir.

“Müzik; insana duyup düşündüklerini seslerle anlatma olanağı veren bir “dil”-dir. Bu dilin anlaşılır olması için, birbirini izleyen seslerin anlam taşıması gerekir. Müziğin anlamı, insanın hayat karşısındaki davranışlarıdır. Müzikal ifade, insanın seslerle kendini anlatmasıdır, içini dökmesidir. Müzik bundan dolayı ortak bir dil özelliği kazanmıştır” (Say, 2005: 534).

İnsanın sadece, daha çok bilişsel boyutu simgeleyen entelektüel açıdan gelişmesinin yanlışlığına bir eleştiri olarak, onun duygusal ve estetik açıdan da gelişerek bir bütün olması gerektiği pek çok çalışmada vurgulanmıştır. Bu bağlamda sanat eğitiminin en önemli dallarından biri olan müzik eğitimi Uçan (2005) şöyle tanımlamıştır.

“Yalın ve özlü anlamıyla müzik eğitimi, bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma ya da bireyin (müziksel) davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel değişiklikler oluşturma sürecidir. Bu süreç, birey ile müzik arasındaki temel ilişkilere bağlı bir açılım göstermekle birlikte asıl eğitimin temel amacına göre boyut kazanır” (Uçan, 2005:106-107).

¹ Müzik Öğretmeni, Yüksek Lisans Öğrencisi, Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, yildizmelek6161@gmail.com

² Prof. Dr., Trabzon Üniversitesi, cahitaksu@trabzon.edu.tr

* Bu çalışma Trabzon Üniversitesi Lisans Üstü Eğitim Enstitüsü Seminer Dersi kapsamında hazırlanan bir içerikten kitaplaştırılmıştır.

“Kürdi” makamı dizisinde olmalarıdır. Bu durum da iki öğrenme materyali arasındaki önemli benzerliğe işaret etmektedir.

6. İki öğrenme materyali arasındaki önemli bir benzerlik te her iki lise türü için incelenen müzik ders kitaplarındaki sözlü eserlerin büyük çoğunluğunun “Aşk-Sevgi” konularını işlemiş olmasıdır. Bunu sırasıyla her iki lise türünde de “Doğa”, “Vatan”, “Kahramanlık ve “Atatürk” konuları takip etmiştir.

Öneriler

1. Lise çağı öğrencilerinin ses özellikleri hangi lisede olursa olsunlar benzerdir. Bu benzerlik ses müziği eserlerinin türleri, tonları, makam-dizi yapıları, ses aralıkları ve konuları etrafında oluşmaktadır. Dolayısı ile lise çağı öğrencileri için hazırlanacak ses müziği eserlerinin bu kriterler düşünülerek oluşturulmasına dikkat edilmelidir.
2. Yukarıda vurgulanan benzerliklerden dolayı, örgün temel lise müzik eğitimi derslerindeki ses eğitimi etkinlikleri, güzel sanatlar liselerindeki yoğunlukta olmasa da, diğer lise öğrencileri için de düşünülmelidir.
3. İki lise türü arasında ses müziği eserlerinin seçimi ile ilgili olarak özellikle; eserlerin tonlarındaki majör-minör dengesinin sağlanması, “fa majör, mi minör ve re minör” tonlarındaki yoğunluğun yakın tonlara da yansıtılması, “Hicaz Makamı” dışında bestelenmiş şarkılara da yer verilmesi ve “Kürdi Makamı Dizisi” dışındaki türkülere de ağırlık verilmesi gerekmektedir.
4. Ses müziğine dönük öğrenme materyalleri hazırlanırken lise çağı çocuklarının çevresini kuşatan zengin müzik çeşitliliğini yansıtmasına dikkat edilmelidir. Bu açıdan ‘Güzel Sanatlar Lisesi Bireysel Ses Eğitimi Ders Kitabı’ndaki özgün okul müziklerinin, Türk Sanat Müziği eserlerinin, marşların, popüler müziklerin ve tasavvuf müziği eserlerinin oranı biraz daha arttırılabilir. Yine ‘Diğer Lise Ders Kitapları’ndaki klasik yabancı müzik örnekleri biraz daha arttırılabilir.
5. Aynı şekilde her iki lise türüne dönük ses müziği materyalleri hazırlanırken müziklerde anlatılan konular ilgi çekici ve çok farklı konular olabilir. Özellikle ‘Diğer Lise Müzik Ders Kitapları’ndaki konular ‘Güzel Sanatlar Lisesi Bireysel Ses Eğitimi Ders Kitabı’ndakilere göre daha geniş ve farklıdır. Aile, meslekler, tasavvuf vb. konulu eserler ‘Güzel Sanatlar Lisesi Bireysel Ses Eğitimi Ders Kitabı’nda hiç yoktur.

KAYNAKÇA

- Balcı, A. (1997). *Sosyal Bilimlerde Araştırma, Yöntem, Teknik ve İlkeler*, Ankara: Kişisel Yayın.
- Ertürk, S. (1994). *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- Karakaya, İ. (2009). Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Tanrıoğen, A. (Edt.), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri İçinde*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Alan Eğitimi

- MEB (2008). Orta Öğretimde Okul Çeşitliliğinin Azaltılması, *Genelge*, 04.12.2008/81, Sayı:1608
- MEB (2010). Genel Liselerin Anadolu Liselerine Dönüştürülmesi, *Genelge*, 2010/30, 06.05.2010/3669
- MEB (2013). Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nin Yeniden Yapılandırılması, 14/06/2013 tarihli ve 83203306/20/1380223 sayılı *Makam Onayı*. <http://ogm.meb.gov.tr/ogmebulten3.pdf>. Erişim:18.08.2014
- MEB (2013). Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri, Tarih: 25.06.2013 Sayı: 83203306/10.03/1502639<http://www.turkiyeegitim.com/guzel-sanatlar-ve-spor-liseleri-listesi-48222h.htm>. Erişim: 18.08.2014
- MEB (2015). Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Kurumları *Yönetmeliği*, http://mevzuat.meb.gov.tr/html/ortaogrkurumyon_0/yonetmelik.pdf Erişim:07.04.2016
- MEB, TTKB (2016). *Güzel Sanatlar Lisesi Bireysel Ses Eğitimi Dersi Öğretim Programı*, Ankara: MEB Yayını.
- Özcan Coşkunsoy, B. (2008). Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Ses Problemleri ve Nedenleri, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Resmî Gazete (2009). Millî Eğitim Bakanlığı Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi *Yönetmeliği*, 16. Haziran 2009, Sayı:27260
- Sabar, G. (2008). *Sesimiz Eğitimi ve Korunması*, İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Say, A. (2005). *Müzik Ansiklopedisi 2*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Töreyn, A. M. (2008). *Ses Eğitimi-Temel Kavramlar, İlkeler*, Ankara: Kişisel Yayın.
- Uçan, A. (1996). 'Yirmibirinci yüzyıl Eşiğindeki Türkiye'de Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri: Genel Durum Sorunlar Çözümler' Bildiri, I. Ulusal Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Sempozyumu İçinde (s.68-93) 28-30 Kasım 1996, Uludağ Üniv. Eğitim Fakültesi, Bursa: Uludağ Üniversitesi Yayını.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi temel kavramlar- ilkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum*, 3. Basım. Ankara: Evrensel Müzikevi.
- http://ttkb.meb.gov.tr/kurulkararlari/fihristler/fihrist_2016.pdf. Erişim Tarihi: 08.05.2019. <http://www.eba.gov.tr/ekitap>. Erişim Tarihi: 08.05.2019.

Bölüm 8

İŞİTME ENGELLİ ÇOCUKLARDA DİN EĞİTİMİ

Muhammet Fatih GENÇ¹

GİRİŞ

Modern çağda çocuklara verilen hizmetlerin niteliği ve çeşitliliği artmıştır. Çocuk gelişimi üzerine birçok bilimsel çalışma yapılmış ve çocukların gelişimlerine uygun hizmetin verilmesi için çok sayıda kurum harekete geçmiştir.

Çocuklardaki manevi gelişim hakkında yapılan araştırmaların tarihi çok eski olsa da 1970'li yılların ortalarından sonra daha nitelikli bilimsel araştırmalar yapılmıştır. Çocuklarla ilgili ilk ciddi çalışmaları yapanlardan biri Hall (1844-1924) olmuştur. Çocuklarla ilgili çalışmalarında Hall, anket tekniğini kullanarak öğrencileriyle birlikte yaklaşık 194 anket geliştirmiştir. Hall, 1891'de "PedagogicalSeminary" isimli dergiyi çıkarmaya başlamıştır. Dergide ilk defa maneviyatın hatta çocukluk dönemi dinini daha dikkatli çalışılması gerektiği yazılmıştır. Derginin ikinci yılında, 1892'de çocuğun manevi düşüncesi konusundaki ilk araştırma temelli makale "Theological Life of The Californian Child" Barnes ve Boringtarafından yayımlanmıştır. Barnes ve Boring (1892) erken çocuklukta çocukların Tanrı'ya antropomorfik bir bakışları olduğunu, ancak yaşla birlikte, ilahiyat perspektiflerin daha az somut objelere dayandığını tespit etmiştir.

Bovet 1920'lerde yayınladığı "Din Duygusu ve Çocuk Psikolojisi" başlıklı kitabıyla alana ciddi katkı sağlamıştır. Bovet, çocukların Tanrı imgesinde "pédemorphisme (çocuk şekline sokmacılık)" hâkim olduğuna, çocuğun gözünde Tanrı'nın sadece bir insan değil, büyük bir çocuk gibi olduğuna vurgu yapmıştır.

1944 yılında Harms ve Hindu Loomba çocukların çizimlerini, inançlarını araştırmada ciddi bir şekilde ilk defa kullanmış ve üç aşamalı kuramı geliştirmiştir. Bu kurama paralel 1960'larda ve 1970'lerde yüzlerce araştırma yapılmış ve bunlar Piaget'nin evre kuramının temelini oluşturmuştur (Ratcliff, 2008). Piaget, çocukluk dönemindeki bilişsel gelişimi kapsamlı bir şekilde araştırarak gelişim evrelerinin sınırlarını çizmiştir.

Çocukların manevi dünyalarını anlamak için yapılan çalışmalar genellikle bilişsel gelişim kuramı temel alınarak sürdürülmektedir. Bu nedenle Piaget'nin bi-

¹ Doç. Dr., Kocaeli Üniversitesi, mfgenc@hotmail.com

olan kader inancı, sabır duygusu ve dua alışkanlığı kazandıracaktır. Allah ile bütünleşmenin ve huzur bulmanın yanında dinin temelini oluşturan ibadetler özellikle cemaatle birlikte yerine getirilen ibadetler sosyal destek ve bütünleşme de bir köprü vazifesi görecektir.

Din eğitimi sayesinde din, bireyin hayatına inanç ve ritüellerle karışarak onun kendisi ve çevresiyle karışık anlamlı bir hayat yaşamasına imkân vermekte; ümitsizliğe ve boşluğa düşmesini engellemektedir (Aydın 2009:98). İşitme ve konuşma engelliğinin anne-babanın hatasının bir sonucu ya da Allah'ın adaletsizliği gibi algılanıp yanlış yorumlar ve sonuçlar çıkarılmasından işitme engelli çocukları ve ebeveynleri dini bilgiler ve din eğitimi korur.

İşitme ve konuşma engelli öğrencinin neden ve niçin yaratıldığının farkına varmasını sağlamak, ihtiyaçlarını karşılamak sosyal bütünleşmesine katkıda bulunmak ve sayılamayacak pek çok soru, sorun ve ihtiyacın doğru ve yeterli şekilde karşılanabilmesi okullarda yetişmekte olan bu öğrencilerin koşullarına uygun planlı, programlı ve nitelikli dinî ve manevi eğitiminin verilmesiyle mümkündür.

İnsanoğlunun karşılaştığı zorluklar sıkıntılar acizlikler ve endişeler karşısında yaşadığı bu zihinsel ve fiziksel huzursuzluklarla başa çıkmada en önemli rolü din ve manevi destek üstlenmektedir. Çünkü din, sağlıklı bir yaşam biçimi oluşturabilmek için hayatın her anına uygulanabilecek referanslar sunmaktadır. Din, elem ve ıstırapları azaltarak insana teselli verir. Kişi, inancı sayesinde düştüğü ümitsizlik girdabından kurtularak huzur bulabilir (Usta 2012:198). Yine din; feragat, fedakârlık, sabır, mücadele ve ümit gibi duyguları canlı tutmak suretiyle hayatın acılarını hafifleten bir güç olarak kişiyi ümitsizliğe karşı koruyan pek çok fonksiyona sahiptir (Uysal 1996:123).

Bu bağlamda din eğitimi işitme engelli çocukların dinî ve manevî gelişimlerine önemli katkılar sağlayacağı aşikardır.

KAYNAKÇA

- Akçamete, Gönül, İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar, Özel Gereksinimleri Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş, ed. Ayşegül Ataman, Gündüz Eğitim Yayıncılık, Ankara, 2003, s. 320.
- Aral, Neriman – Figen Gürsoy, Özel Eğitim Gerektiren Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş, Morpa Yayınları İstanbul, 2007
- Ay, Mehmet Emin, “ Özürlü Çocukların Eğitiminde Din Eğitimi ve Öğretimin Katkısı” 1. İstanbul Çocuk Kurultayı Bildirileri, Haziran 2000.
- Aydın, Ali Rıza, “İnanma İhtiyaç ve Dini Ritüellerin Psikolojik Değeri”, Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi, C.9, S.3, 2009.
- Ayhan, Halis, Din Eğitimi ve Öğretimi, 3.b., MÜİFV Yay., 1997, İstanbul, s.31.
- Barnes E.;Boring, O. , “Theological Life of Californian Child”, Donald Ratcliff (ed.), Children's Spirituality, (ss.407-415), Eugene: CascadeBooks, 2004.
- Borum, Valerie, “African American Parents With Deaf Children Reflections On Spirituality”, Journal of the American Deafness & Rehabilitation Association, Vol.41, No.3,2008. <http://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer>.

- Bovet, Pierre, *Din Duygusu ve Çocuk Psikolojisi* (çev. Selahattin Odabaş), Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1958.
- Elkind, David, *The Origins of Religion in The Child*, *Review of Religious Research*, Vol.12, No.1, (Autumn) 1970.
- Graebner, O. E. ,“Child Concepts of God”, *Religious Education*,59: 234-242, 1964.
- Harms, Ernest, *The Development of Religious Experience in Children*, *The American Journal of Sociology*, The University of Chicago Press, Vol. 50, No.2, September 1944.
- Kıray, Levent, *Engelli Vatandaşların Hukukî Hakları*, <http://www.denizhanaktoprak.av.tr/tag/engelli-vatandaslarin-hukuki-haklari>.
- Kırcalı, İftar -Gönül Uysal, “Özel Gereksinimli Bireyler ve Özel Eğitim”, ed. Süleyman Eripek, *Özel Eğitim (İlköğretim Öğretmenliği Lisans Tamamlama Programı) içinde (1-13)*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1998.
- Koç, Ahmet, “Okul Öncesi Dönemde Ailede Çocuğun Din Eğitimi”, *Çocuk Sorunları ve İslam Sempozyumu*, Ensar Yay., İstanbul 2010.
- Mangion, Carmen M. ,”The Business Of Life Educating Catholic Deaf Children In The Late Nineteenth-Century England”, *History Of Education Vol.41 No.5* September 2012.
- Marschark, Marc - Rebecca Bull-Patricia Sapere, “Do You See What I See? School Perspectives Of Deaf Children, Hearing Children And Their Parents”, *European Journal Of Special Need Education*, Vol.27, No.4, November, 2012, (<http://www.tandonline.com/loi/rejs20>)
- Maslow, Abraham, *İnsan Olmanın Psikolojisi*, Çev. Orhan Gündüz, Kural Dışı Yayınları, İstanbul, 2001.
- Mehmedoğlu, Yurdagül, *Okul Öncesi Çocuklarda Dinî Duygunun Gelişimi ve Eğitimi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 2005.
- Öz, Şaban, “Engelli” Din eğitiminden “Özürsüz” Din Eğitimi Modeline: “Ötekileştirilen” Özürlülerin Din Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri”, *Hikmet Yurdu Dergisi*, C.6, S.11, Ocak/Haziran, 2013, <http://www.hikmetyurdu.com/article/view/1032000213/1032000372>
- Piaget, Jean, *Çocuğun Gözüyle Dünya*, 3.b, Dost Kitabevi, Ankara, 2005.
- Pnevmatikos, D., “Conceptual Changes in Religious Concepts of Elementary Schoolchildren: The Case of The House Where God Lives”, *Educational Psychology*: 93-113, 2002.
- Sancaklı, Saffet, “Hz. Peygamber’in Engellilere Karşı Bakış Açısının Tespiti”, *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, Cilt. VI, Sayı.2, 2006.
- Şafak, Ş. (2006) 6–11 Yaş Çocuklarının Allah ve Peygamberden İstek ve Beklentileri, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Eğitimi Bilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa.
- Tamminen K.; Vianello, R.; Jaspard, J.M.; Ratcliff D. , “Religious Concepts of Preschoolers”, Donald Ratcliff (ed.), *Handbook of Preschool Religious Education*, Birmingham and Alabama: Religious Education Press., 1988
- Usta, Mustafa, “Özel Eğitim Gerektiren, Birey, Ali ve Din Eğitimi”, *Din, Felsefe ve Bilim Işığında Engelli Olmak ve Sorunları Sempozyumu*, http://isamveri.org/pdfdr/D204297/2012/2012_US-TAM.pdf
- Uysal, Veysel, *Din Psikolojisi Açısından Dini Tutum Davranış ve Şahsiyet Özellikleri*, İstanbul, 1996, s. 123.
- Yapıcı, Asım, *Ruh Sağlığı ve Din*, Karahan Yayınları, Adana, 2007.
- “Allah ve Kutsal Kavramlarının Çağrıştırdıkları Anlamlara Sosyo-Psikolojik Bir Bakış: Çukurova Üniversitesi Örneği”, *Değerler Eğitimi Dergisi*, 2: 7-8, 2004.
- “Güdü ve İçerik Açısından Çocuk Duaları ve Dualara Yansıyan Sorunlar”, *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2: 57-93, 2005.
- “Türk Toplumunda Cinsiyete Göre Dindarlık Farklılaşması: Bir Meta-Analiz Denemesi”, *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17: 1-34, 2012.
- Vianello, Renzo & Tamminen, Kalevi & Ratcliff, Donald, “The Religious Concepts of Children”, (ed. Donald Ratcliff), *Handbook of Children’s Religious Education*, Religious Education Press, Birmingham, Alabama 1992.

Alan Eğitimi

- Yavuz, Kerim, Çocukta Dini Duygu ve Düşüncenin Gelişmesi, Boğaziçi Yay., İstanbul, 1987.
- Yıldız, Mualla, "İlköğretim Öğrencilerinin (4-7. Sınıflar) Tanrı İmgesi İle İlişkili Bazı Faktörlerin İncelenmesi", *Toplum Bilimleri Dergisi*, c.6, s.11, 2012.
- İlköğretim Öğrencilerinin Tanrı İmgesinin Belirlenmesi ve Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri (Din Psikolojisi) Anabilim Dalı Basılmamış Doktora Tezi, Ankara,2012.
- Yıldırım, A.; Şimşek, H, Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, 6.Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2008.
- <http://infantheating.org/resources/fact.pdf>
- http://www.who.int/disabilities/world_report/2011.factset.pdf.
- <http://www.engelsiz.hacettepe.edu.tr/belge/ozida.pdf> .
- <http://www.anayasa.gen.tr/1982ay.html>

Bölüm 9

BATI AVRUPA KURS PROGRAMLARININ ÖĞRENCİLERİN BEKLENTİSİNİ KARŞILAMA DÜZEYLERİ

Yeliz ÇELEN¹
Ahmet Vefa GÜLER²

GİRİŞ

Eğitim ve öğretim birbiriyle sıkı bir ilişki içerisinde faaliyet gösteren iki kavramdır. Genel bir ifadeyle eğitim; “belirlenen hedefler doğrultusunda bireylerin yaşantılarında, davranışlarında değişiklikler oluşturma süreci” şeklinde ifade edilebilmektedir. Bununla birlikte bireyin hayatı, yaşadıkları ve öğrendikleri yoluyla değişikliğe uğrayabilmektedir. Eğitim, kişisel gelişim sürecini destekleyen ve düzenli bir şekilde gerçekleştirilen faaliyetler bütünü olarak da tanımlanabilmektedir (Çetin, Özdemir ve diğerleri, 2004). İletişim teknolojilerinin globalleşmesi küresel eğitim sisteminin oluşmasına neden olmuş; internet, fiber optik, bilgisayar, televizyon ve diğer bilişim sistemlerinde yaşanan baş döndürücü gelişmeler eğitimde yeni uygulamaların meydana gelmesini sağlamıştır. Böylelikle posta yoluyla başlayan uzaktan eğitim farklı boyutlar kazanmaya başlamıştır. Gerek Türkiye’de, gerekse de dünyada uzaktan eğitim toplumsal gelişim adına önemli bir konuma sahiptir (İşman, 2011). İlkokul, ortaokul, lise ve üniversite gibi kurumların yanında bakanlıklar, kurslar, devlet kurumları vb. da uzaktan eğitim uygulamalarından sıklıkla faydalanmaktadır.

Maddi durumu el vermeyen, öğrenim görebilme şansı olmayan insanların daha çok faydalandığı uzaktan eğitim geniş bir ifadeyle; elektronik olan ya da olmayan sistemler aracılığıyla özel iletişim yöntemleri gerçekleştirilerek zaman ve mekân sınırlarını ortadan kaldıran birçok öğrenme faaliyetini kullanıcılara sunan planlı, tasarlanmış kapsamlı bir öğrenme faaliyetidir (Altıparmak, 2011).

Uzaktan eğitim, ülkelerin çağa ayak uydurabilme çabalarına da işaret etmektedir. Gelişmiş ülkeler yaşam boyu eğitim faaliyetlerine büyük önem vermektedir. Bu açıdan uzaktan eğitim, ülkelerin öğrenim faaliyetlerini sürekli bir hale getire-

¹ Doktor Öğretim Üyesi, Amasya Üniversitesi, ycelen@meb.gov.tr

² Daire Başkanı, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü, Sosyal ve Kültürel Faaliyetler Daire Başkanlığı

lomaları eş değer kabul edilmektedir. Bu diplomalar ile öğrencilerin üniversite giriş sınavını kazanmaları halinde bireylere Üniversite eğitimine devam etme hakkı verilmektedir. Bu açıdan bakıldığında, Açık Öğretim Lisesi Batı Avrupa Programı yurtdışında geçerli bir ikamet izni olup

1. Türkiye’de ortaokulu ya da ilköğretim okulunu bitirenler,
2. Türkiye’de bulunduğu dönemde lise veya dengi bir okula devam ederken öğrenimini yarıda bırakanlar,
3. Yurtdışında öğrenip görüp, denklik yaptırmış ve bu denklik sonucu ortaöğretim (lise veya dengi okul) mezunu olmadığı anlaşılan her yaş ve her meslek grubundaki vatandaşlar,
4. Avrupa ülkelerinde (Balkanlar) yerleşik olan veya en az altı ay süreli oturma iznine sahip olanlar için bireylere uzaktan eğitim yoluyla öğrenimlerini tamamlama fırsatı sunmaktadır.

Bu nedenle BAP, öğrencilerin eğitimlerine erişim fırsatları sunması bakımından önem arz etmektedir. Alan yazında BAP temelli çalışmalar yapılmamış olmakla birlikte öğrencilerin bu programa var olmak için gittiği bu araştırma sonucunda görülmektedir. Yeni iş imkânlarına erişme, çalıştığı işte yükselme, saygınlık kazanma gibi pek çok nedenle bu programa katılan öğrencilerin bu programlardan beklentilerinin karşılanabilmesi için bu programların içeriklerinin geliştirilerek daha fazla öğrenciye eriştirilmesi gerekmektedir.

Batı Avrupa Programlarında uzaktan öğretim tekniğine göre yazılmış ders kitapları, kitaplarda yer alan konuların içeriğini destekleyen video programları, CD-Romlar, internet destekli danışmanlık ile yüz yüze eğitim olanağı sağlayan akademik danışmanlıklar bir paket olarak öğrencinin hizmetine sunulmaktadır. Programların içerikleri Türkiye’den farklı olmamakla birlikte, bu programlar, üniversitenin Türkiye’deki Açık öğretim Fakültesi öğrencilerine sağlanan kimi olanaklara ek bir takım eğitim materyalleriyle desteklenmekte, yurtdışının gerektirdiği bazı uygulama farklılıkları içermektedir. Araştırma sonuçlarına göre, BAP öğrencilerine bu farklılıklardan bahsetmek, konuyla ilgili buldukları ülkelerde eğitimler düzenlemek ve bu programlara nasıl katılacakları ya da süreç içinde nasıl başarılı olacaklarına ilişkin rehberlik hizmetleri sağlamak önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Altıparmak, M. (2011). *E-Öğrenme ve Uzaktan Eğitimde Açık Kaynak Kodlu Öğrenme Yönetim Sistemleri*, Malatya: Akademik Bilişim’11 - XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri Kitabı, 319-327.
- Aytaç, K. (1979). *Federal Almanya’da Okul Sistemi*. Ankara: Turhan Kitabevi Yayınları Eğitim Dizisi No: 1
- Balci, A. (2015). *Sosyal bilimlerde araştırma*. Ankara: Pegem Akademi.

Alan Eğitimi

- Bekar, B. (2013). Almanya'da Türkler ve Türkçe, *Turkish Studies-International Periodical For The Language, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8 (9). 771-787.
- Çetin, Özdemir ve diğerleri. (2004). Teknolojik Gelişme İçin Eğitimin Önemi ve İnternet Destekli Öğretimin Eğitimdeki Yeri, *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3, 3, 144-147.
- Hart, A. R. (1997). *Çocukların Katılımı, Maskotluktan Yurttaşlığa*. (Çev. S. Karasapan Soysal). Ankara: UNICEF Türkiye Millî Komitesi.
- İşman, Aytekin (2011). *Uzaktan Eğitim*, Ankara: Pegem Akademi.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karataş, S. (2003). Yüz Yüze ve Uzaktan Eğitimde Öğrenme Deneyimlerinin Eşitliği, *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 2, 3, 91-104.
- Kırmızı, B. (2015). Almanya'daki Türklerin Türkçeyle ilgili sorunlarının kaynaklarının belirlenmesi. *International Journal of Social Science* 37, 11-20. Erişim Tarihi: 13. 01. 2017
- Özarslan, Y. (2008). Uzaktan Eğitim Uygulamaları için Açık Kaynak Kodlu Öğrenme Yönetim Sistemleri, *XIII. Türkiye'de İnternet Konferansı Bildirileri Kitabı*, 55-60.
- Özdemir, S. M., Benzer, H., Akbaş, O. (2009). «Almanya'da Yaşayan 15-19 Yaş Türk Gençlerinin Eğitim Sorunlarına İlişkin Bir İnceleme (Kuzey Ren Vestfalya Örneği)», *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 2009, 10, 23-40.
- Özkan, Y. (2008). Avrupa'da yaşayan Türklerin yabancılarla yaptıkları evlilikler ve yaşadıkları sorunlar, *I.Uluslararası Eğitim ve Kültür Bağlamında Avrupa Türkler Kongresi. Cilt I*, 167-186. Berlin.
- Yalçın, C. (2004). *Göç Sosyolojisi*. Ankara. Anı Yayıncılık.

Bölüm 10

YÜKSEKÖĞRETİMDE FRANSIZCA EĞİTİMİNE YÖNELİK YENİ BİR YÖNTEMİN DEĞERLENDİRİLMESİ: DİLSEL FARKINDALIK YÖNTEMİ

Senem Seda ŞAHENK¹

GİRİŞ

Günümüzde tüm dünyada yaşanan küreselleşme, teknolojik ve diğer alanlardaki gelişmeler ülkeler arası iletişim ağını güçlendirerek bir veya birden fazla yabancı dil bilmenin önemini ve gerekliliğini arttırmıştır. Bu bağlamda tüm dünya ülkelerinde görülen çok kültürlülük ve çok dillilik girişimleri ülkemizde de gözlemlenmektedir. Fakat Türkiye’de, zaman içinde uygulanan çeşitli eğitim politikalarının etkisiyle de yenilikler planlansa dahi, bugün hâlâ ilköğretimden yükseköğretime kadar ve hatta yükseköğretimde dâhil olmak üzere yabancı dil dersleri alan ve öğrenmeye çalışan öğrencilerin ciddi sorunlar yaşandığı yadsınamaz bir gerçektir (Günday, 2015). Ülkemizde yabancı dil eğitim ve öğretimde yaşanan sorunları çözümlenmek amacıyla birçok yeni ve çağdaş yöntemlere ve uygulamalara başvurulmaktadır.

21. yüzyılda ülkemizde ilk akla gelen yabancı dil İngilizce’dir. Fakat bunun yanı sıra 1949 yılında kurulan Avrupa Konseyi ve 1951’de ilk temelleri ortaya koyulan Avrupa Birliği ve en son olarak 2001 yılında birçok dile çevrilmiş olan Avrupa Ortak Dil Kriterleri çalışmalarının etkisiyle İngilizce haricinde ikinci bir yabancı dil eğitimini örneğin Fransızca, Almanca ve/veya İspanyolca eğitim ve öğretimi gerekli ve zorunlu hale getirmiştir (Kuşçu, 2018). Dünyada en çok konuşulan diller 2019 yılı “Geleceğin Dilleri” adlı en temel çalışmalardan 1. sırada yer alan istatistiki verilerine göre İspanyolca ve Arapça’dan sonra Fransızca 3. sırada ve aynı zamanda en büyük dünya şirketleri arasında kurumsal olarak dünya dilleri arasında ise Fransızca 1. sırada yer almaktadır. Ayrıca ekonomik hedefler açısından dünya dilleri arasından Almanca’dan sonra Fransızca 2. sırada ek olarak kültürel, eğitim, diplomatik hedefleri dikkate alarak geleceğin dilleri sıralamasında İspanyolca, Arapça ve Portekizceden sonra olmak üzere Fransızca 4. sırada bulun-

¹ Öğr. Gör. Dr., Marmara Üniversitesi, senemseda78@gmail.com

(iv) Ülkemizde ortaöğretim kademesinde yabancı dil derslerinden bu yöntemden zaman zaman yararlanılarak öğrencilerin görüşleri alınabilir.

KAYNAKÇA

- Akdağ, A. I. (2018). A different approach to teaching French as a foreign language at preparatory school: From curriculum development to practice. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (3), 231-239. doi: 10.17679/inuefd.331092.
- Akdağ, A. I. (2016). Fransızca çeviri eğitiminde hedefler. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Mayıs 2016, 5 (2), 66-73.
- Armand, F. (2011). Activités d'éveil aux langues, discrimination auditive et conscience plurilingue au préscolaire en contexte pluriethnique et défavorisé. *Le langage et l'homme: Revue de didactique du français*, 46 (2), 55-72.
- Armand, F., Dagenais, D., & Nicollin, L. (2008). La dimension linguistique des enjeux interculturels : De l'éveil aux langues à l'éducation plurilingue. *Éducation et Francophonie*, 36 (1), 44-64. doi: <https://doi.org/10.7202/018089ar>.
- Armand, F., Sirois, F. & Abababu, S. (2008). Entrée dans l'écrit en contexte plurilingue et défavorisé: Développer les capacités métaphonologiques et sensibiliser à la diversité linguistique. *The Canadian Modern Language Review*, 65 (1), Eylül 2018, 61-87. doi: <https://doi.org/10.3138/cmlr.65.1.61>.
- Aydeniz, H. (2012). Yaratıcı drama yönteminin üniversite öğrencilerinin akademik başarılarına ve Fransızca konuşmaya yönelik tutumlarına etkisi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yabancı Diller Eğitimi Ana Bilim Dalı Fransızca Öğretmenliği Bilim Dalı.
- Aydın, B. (2019). Enseignement du FLE: Les documents visuels utilisés dans l'étape d'anticipation et leurs représentations (Fransızca'nın yabancı dil olarak öğretimi: öngörü aşamasında kullanılan görsel malzemeler ve çağrışımları). *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi (SEFAD)*, (41): 227-244. doi: <https://doi.org/10.21497/sefad.586616>.
- Aydınbeğ, C. (2015). Fransızca öğretmen adaylarının yabancı dil öğrenme stratejilerini kullandığını. *International Journal of Language Academy (IJLA)*, 3 (4), 233-250. doi: <http://dx.doi.org/10.18033/ijla.293>.
- Aydınbeğ, C. (2014). L'Auto-évaluation et une comparaison entre l'expression orale de quelques apprenants de français et celle d'un natif (Öz değerlendirme ve birkaç Fransızca öğrencisi ile anadili konuşan bir öğrencinin sözlü anlatımının karşılaştırması). *Synergie Turquie*, (7), 13-24.
- Aydınbeğ, C. (2013). The effect of awareness concerning cohesion elements on reading skills of French learners. *International Journal of Global Education (IJGE)*, 2 (1), 21-26.
- Aydoğru, C., Ercanlar, M. & Aydınalp, E. B. (2017). Fransızca yabancı dil öğretiminde eylem-odaklı yaklaşıma dayalı bir uygulama örneği: Nitel bir durum çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32 (4), 760-779, doi: 10.16986/HUJE.2017027584.
- Balaban-Dağal, A. & Şahenk Erkan, S. S. & Kanburoğlu, V. (2018). Okul öncesi kurumlarda eğitim gören çocukların dilsel farkındalık yöntemi ve bilgisayar destekli etkinliklerle yabancı dillere ilgilerinin incelenmesi. *Eğitim Bilimleri Alanında Yenilikçi Çalışmalar*, Aralık 2018, 109-117, Ankara: Gece Kitaplığı.
- Balaban-Dağal, A. & Şahenk Erkan, S. S. (2017). 60-72 aylık çocukların yabancı dillere karşı ilgisinin çeşitli değişkenlere göre farklılaşmasının incelenmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi* 2017, 7 (2), 237-261, doi:10.23863/kalem.2017.86.
- Balaban-Dağal, A. & Şahenk Erkan, S. S. (2016). Okul öncesi dönem çocuklarına yönelik yabancı dil ilgi ölçüğünü geliştirme çalışması. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Dergisi*, 11 (9), Güz 2016, 135-152, doi: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9572>.
- Başol, Y. (2018). L'Influence des pratiques en Français sur la compétence en production écrite des

- étudiants bilingues de l'Université Anadolu (Anadolu Üniversitesinin çift dilli öğrencilerinde Fransızca kullanımının yazılı anlatım becerisine etkisi). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yabancı Diller Eğitimi Ana Bilim Dalı Fransızca Dili Eğitimi Programı.
- Bezault, E. & Candelier, M. (2015). Former aux concepts et à la pratique de l'éveil aux langues pour l'animation périscolaire. *Migrations Société*, 6, 85-100.
- Bilan des enseignements non francophones dans l'enseignement supérieur (2015). Rapor numarası: 2015-050, Haziran 2015 (12/08/2019, <https://cache.media.enseignementsup>).
- Boiget, N. (2016). L'évolution de la didactique des langues impulsée par le CECRL Ses traces dans les critères d'évaluation du DELF et dans les manuels de FLE en enseignement secondaire en Andalousie. *Carnets Revue électronique d'études françaises de l'APEF*, 8 (2), 1-13, doi: 10.4000/carnets.1905.
- Boissou, P. (2014). L'éveil aux langues à l'école primaire. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fransa: Université de Toulouse Le Mirail Ecole Interne IUFM Midi-Pyrénées.
- Bosnali, S. Topaloğlu, Y. (2018). Fransızca tanımlık ulamının yanlış çözümlemesi yöntemiyle karşısal bir inceleme. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Haziran 2018, 22 (2): 1203-1222. doi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/494452>.
- Bourke, J. M. (2008). A rough guide to language awareness. *English Teaching Forum Online*, 46 (1), 12-21.
- Burston, J., Georgiadou, O. & Monville-Burston, M. (2016). Exploiting behaviorist and communicative action-based methodologies in CALL applications for the teaching of pronunciation in French as a foreign language. *CALL communities and culture – Short Papers from EUROCALL 2016*, 74-80. doi: <https://doi.org/10.14705/rpnet.2016.eurocall2016.541>.
- Candelier, M. & De Pietro, J.-F. (2008). Eveil aux langues et argumentations curriculaires : choix européens et fondements empiriques. Bruxelles : De Boeck Université.
- Candelier, M. (2006). Éveil aux langues, formation plurilingue et enseignement du français. *Synergie Monde*, 1, 67-76.
- Candelier, M. (2003). Evlang – l'éveil aux langues à l'école primaire – Bilan d'une innovation européenne. Bruxelles: De Boeck - Duculot.
- Candelier, M. & Macaire, D. (2001). L'éveil aux langues à l'école primaire et la construction de compétences – pour mieux apprendre les langues et vivre dans une société multilingue et multiculturelle. İçinde L. Collès, J.-L. Dufays, G. Fabry & C. Maeder (Editörler). *Actes du colloque de Louvain Didactique des langues romanes: le développement des compétences chez l'apprenant* (495-506). Bruxelles: De Boeck- Duculot.
- Coste D. (1998). Recherche universitaire et enseignement du français langue étrangère. A propos d'une rencontre de 1961. *Langue Française*, 117, 82-98. doi: <https://doi.org/10.3406/lfr.1998.6243>.
- Çınar Yağcı, Ş. (2018). İşbirliğine dayalı öğrenme yönteminin Fransızca öğretmen adaylarının sözlü söylem becerilerini edinmelerine etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yabancı Diller Eğitimi Ana Bilim Dalı Fransız Dili Eğitimi Programı.
- Demiral, S. & Kaya, M. (2015). Yabancı dil öğretim yöntemleri: Fransızca öğretimi çerçevesinde bir inceleme. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10 (3), 334-342, doi: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7999>.
- Dismas, N. (2018). Problématique de l'intégration des TIC dans la didactique du FLE au Kenya: Le cas des centres de ressources pour le français. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kenya: Nairobi, Université Kenyatta Ecole des Sciences Humaines et Sociales.
- Du Castel, Z. (2016). L'intérêt de l'approche éveil aux langues pour des élèves allophones en maternelle (Grande section). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fransa: Paris, Académie de Paris, Ecole Supérieure du Professorat et de l'Éducation.
- Genç, H. N. (2016). Yabancı dil olarak Fransızca'nın öğreniminde kaygı ile duyuşsal öğrenme stratejileri arasındaki ilişki. *The Journal of Academic Social Science Studies (JASS) International Journal of Social Science*, 42, Güz III, 1-25. doi: <http://dx.doi.org/10.9761/JASS3261>.

- Gnutzmann, C. (1997). Language Awareness: Progress in language learning and language education, or reformulation of old ideas? *Language Awareness*, 6 (2/3), 65-74.
- Günday, R. (2015). Yabancı dil öğretiminde yaklaşımlar, yöntemler ve teknikler ve multimedya araç ve materyalleri. Ankara: Favori Yayınları.
- Gürçan, M. (2015). Türk öğrencilerin İngilizce-Fransızca aktarım hataları: Marmara Üniversitesi örneği. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28 (1), (Özel Sayı), 2015, 219-229. doi: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/153555>.
- Hawkins, E. (1999). Foreign language study and language awareness. *Language Awareness*, 8 (3 & 4), 124-142.
- James, C. (1999). Language Awareness: Implications for the language curriculum. *Language Awareness*, 12 (1), 94-115.
- Kartal, E. (2018). Opinions and suggestions of teacher candidates on the teaching of the reading skill in French Language: The example of Uludağ University (Fransızca öğrenen öğretmen adaylarının okuma becerilerinin öğretimi üzerinde görüş ve önerileri: Uludağ Üniversitesi örneği). *European Journal of Educational Research (EU-JER)*, 7 (3), 667-677. doi: 10.12973/eu-jer.7.3.667 .
- Kazanoğlu, F. Atan, N. & Özçelebi, H. (2015). "Yabancı dil öğretiminde belgesel film kullanımının öğretmen adaylarının dil yetileri ve değer eğitimi gelişimine katkısı" başlıklı projenin tanıtımı ve proje kapsamında Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı uygulamaları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28 (1), (Özel Sayı), 2015, 371-384. doi: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/153566>.
- Köşker, G. & Gülmez, G. (2015). Anlamlı gruplandırma stratejisinin ikinci dil Fransızca okumaya etkisi. *E -International Journal of Educational Research (E-IJER)*, 6 (2), Güz 2015, 21-35. doi: <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/ijer/article/view/1073000463>.
- Kuşçu, E. (2018). Üniversite öğrencilerinin ikinci yabancı dil olarak Fransızca öğrenme profilleri: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26 (1), 1-9, doi: 10.24106/kefdergi.354635.
- Languages for the future (2018). Yayınevi: İngiltere, Londra, British Council (12/08/2019, <https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/languages-for-the-future-report.pdf>)
- Lin, Y. (2011). A language awareness approach to English language teaching in joint programs in China. *Proceedings of the 16th Conference of Pan-Pacific Association of Applied Linguistics*, 123-128, Hong Kong: PAAL.
- Logie, N. N. & Özperçin, A. (2017). Méthode en vue d'améliorer la compétence de l'oral des futurs enseignants de Français Langue Etrangère (Fransızca öğretmen adaylarının sözlü söylem becerilerinin geliştirilmesi üzerine bir yöntem). *Synergies Turquie*, (10), 85-106.
- Lory, M.-P. & Armand, F. (2016). Éveil aux langues et évolution des représentations d'élèves plurilingues sur leur répertoire linguistique. *Alterstice Revue Internationale de la Recherche Interculturelle*, 6 (1), 27-38.
- Lostaunau-Gavidia, J. (2012). Using language awareness techniques to improve the level of achievement in the english skills of the students taking a master's program in education in a private university. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Peru: Peru, Piura, Universidad de Piura. Facultad de Ciencias de la Educación.
- Majid F. & Mehrdad R. (2015). Language awareness in EFL Context: An overview. *International Journal of Language, Literature and Culture*. 2 (2), 19-21.
- Mavaşoğlu, M. & Ördem, E. (2015). Fransızca öğrencileri ve sıfat tümcecikleri: bir yazılı çeviri testinden yansımalar. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28 (1), (Özel Sayı), 2015, 196-206. doi: <https://doi.org/10.19171/uuefd.78524>.
- Nurlu, M. & Arı, T. G. (2016). Türkiye'de Fransızca öğretimi ve öğretmenliği. *Istanbul Journal of Innovation in Education*, 2 (3-1), Eylül 2016, 7-15. doi: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/431039>.
- Özçelebi, H. (2015). Problèmes de répétition et de progression dans les textes narratifs écrits chez les apprenants turcs en FLE (Fransızca'yı yabancı dil olarak öğrenen Türk öğrencilerin yazılı anlatı

- metinlerinde yineleme ve ilerleme sorunları). Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28 (1), (Özel Sayı), 2015, 413-430. doi: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/153569>.
- Özçelik, N. & Aydeniz, H. (2012). Yaratıcı drama yönteminin üniversite öğrencilerinin akademik başarılarına ve Fransızca konuşmaya yönelik tutumlarına etkisi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16 (2), 231-248, doi: <https://dergipark.org.tr/ataunisobil-issue/2830/38434>.
- Özkan-Gürses, M. & Bouvet, E. (2017). Turkish students' comprehension monitoring and strategic behaviors while reading in French: A think-aloud study. The Journal of Language Teaching and Learning, 7 (2), 90-112.
- Özkan- Gürses, M. & Adıgüzel, O. C. (2011). Yükseköğretim Fransızca hazırlık programı öğrencilerinin kullandıkları Fransızca okuduğunu anlama stratejilerine ilişkin görüşleri. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 20 (2), 95-110. doi: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/50681>.
- Palacios, I. M. (2007). Foreign language Teaching in tertiary education: A European perspective. CAUCE, Revista de Filología y su Didáctica, 25, 165-184.
- Peker, H., Regella, M. & Cox, T. D. (2018). Teaching and learning vocabulary in context: Examining engagement in three prekindergarten French classrooms. Foreign Language Annals, 51 (2), 472-483. doi: <https://doi.org/10.1111/flan.12338>.
- Perregaux, C. (2004). Prendre appui sur la diversité linguistique et culturelle pour développer aussi la langue commune. Repères, 29, 147-166. doi : <https://doi.org/10.3406/reper.2004.2617>.
- Perregaux, C. (1998). Avec les approches d'Éveil au langage, l'interculturel est au centre de l'apprentissage scolaire. *Bulletin suisse de linguistique appliquée*, 67, 101-110.
- Polat, Y. (2014). Fransızca çevirmen adayı Türk öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri. Dil Dergisi, 163, 64-89. doi: 10.1501/Dilder_0000000207.
- Sevil, N. (1999). Türkiyede Fransızca öğretiminin yeniden yapılandırılması. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, (11), 309-320.
- Seymen Bilgin S. (2017). Language Awareness: Are pre-service English teachers aware of 'Language Awareness' and its implications? International Journal of Language and Linguistics (IJLL), 4 (3), Eylül 2017, 65-70.
- Simon, D. L. & Sandoz, M.-O. (2008). Faire vivre et développer le plurilinguisme à l'école: Les biographies langagières au cœur de la construction d'identités plurielles et du lien social. *Etude de Linguistique Appliquée (ELA)*, 151, 265-276.
- Svalberg, A. (2007). Language awareness and language learning. *Language Teaching*, 40 (4), 287-308.
- Sunel, A. H. (1993). Hacettepe Üniversitesi Yabancı Diller yüksekokulu Fransızca birimi hazırlık sınıfında yapılan yabancı dil öğretimi konusunda genel düşünceler. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (9), 355-366.
- Şahenk Erkan, S. S. & Balaban-Dağal, A. (2018). Yabancı dillere ilgi ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. Eğitim Bilimleri Alanında Akademik Çalışmalar, Ekim 2018, 51-64, Ankara: Gece Kitablığı.
- Şahenk Erkan, S. S. (2018). Dört temel dil becerisi destekli deyimlerle Fransızca eğitim ölçeğinin geliştirilmesi. Kesit Akademi Dergisi, (16), Eylül 2018, 263-279, doi: <http://dx.doi.org/10.18020/kesit.1523>.
- Şahenk Erkan, S. S. (2017). Internet-based French as a foreign language vocabulary learning: Academic success and opinions on FFL Learners. Universal Journal of Educational Research, 5 (11), 2066-2073. doi: 10.13189/ujer.2017.051123.
- Şahenk Erkan, S. S. (2016). Fransızca dilbilgisi öğretiminin karma yöntemle değerlendirilmesi. Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi, (6), Mart 2016, 124-135. doi: <https://dergipark.org.tr/inesj/issue/40018/475803>.
- Şahenk Erkan, S. S. (2015). Bilmecelerle yabancı dil eğitimi. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 4 (2), Mayıs 2015, 200-209.
- Tekin, H. H. & Tekin, H. (2006). Nitel araştırma yönteminin bir veri toplama tekniği olarak derinle-

- mesine görüşme. İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi, 3 (13), 101-116.
- Türkoğlu, S. & Çavdar Ataman, E. (2015a). Fransızca öğreniminde üniversite öğrencilerinin karşılaştıkları zorluklar (Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi örneği). Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, (30), 27-44, doi: <http://e-dergi.atauni.edu.tr/ataunikkefd/article/view/5000119737>.
- Türkoğlu, S. & Çavdar Ataman, E. (2015b). Les erreurs faites par les étudiants du département de FLE à l'expression écrite (Fransızca öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımında yaptıkları yanlışlar). Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28 (1), (Özel Sayı), 2015, 285-297. doi: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/153560>.
- Ünal, D. Ç., Onursal-Ayırır, İ.& Arioğul, S. (2011). İngilizce Almanca ve Fransızca öğrenen üniversite öğrencilerinde yabancı dil öğrenme stratejilerinin kullanımı. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 41, 473-484. doi: <https://dergipark.org.tr/hunefd/issue/7797/102127>.
- Ünsal, G. (2013). Essai d'application de l'approche processus aux textes français du journal dans l'enseignement de la traduction (Çeviri öğretiminde süreç yaklaşımını Fransızca haber metinlerine uygulama denemesi). Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, (20), 103-112. doi: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/93180>.
- Wang, Z. (2018). The application of Language Awareness in college English writing teaching. Open Journal of Modern Linguistics, 8, 54-60.
- Wilhelm, F. (2018). Foreign language teaching and learning in the Netherlands* View all notes 1500-2000: an overview. The Language Learning Journal, 46, 17-27, doi: <https://doi.org/10.1080/09571736.2017.1382053>.
- Yetiş, V. A. (2017). The role of composing process and coherence / cohesion in FFL writing. Journal of Language and Linguistic Studies (JLS), 13 (1), 336-351, doi: <https://www.jlls.org/index.php/jlls/article/view/545/288>.
- Yılmaz Güngör, Z. (2017). Fransızca yabancı dil öğrencileriyle deyim öğretimi üzerine bir uygulama. Kesit Akademi Dergisi, 8, Haziran 2017, 98-122, doi: <http://dx.doi.org/10.18020/kesit.1145>.
- Yılmaz Güngör, Z. (2016). Fransızca yabancı dil öğreniminde kaygı: Nedenleri ve cinsiyet faktörü. The Journal of Academic Social Science Studies (JASS) International Journal of Social Science (IJSS), 46, Güz IV, 291-301, doi: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3439>.
- Yılmaz Güngör, Z. (2011). Birleştirme-II tekniğinin Fransızca okuma dersinde öğrenilen sözcükleri hatırlarda tutmaya etkisi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13 (4), 75-84. doi: <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/deusosbil/article/view/5000064101/5000059972>.
- Young, A. & C. Helot (2003). Language awareness and/or language learning in French primary schools today. Language Awareness, 12 (3/4), 236-246.